

FINANCIERDE RECHTSBIJSTAND APL
SIE
AM
SEL
AS
ECHT
ERNISERING WETBOEK VAN STRAFVOP
RIF RFRNPSNPI FID

KEI INNOVATIE
NIEUWE ADVOCATENWET

JAARVERSLAG 2015

KWALITEITSTOET

VOORWOORD ALGEMEEN DEKEN	4
INLEIDING	5
1 KWALITEITSBEVORDERING	9
→ Kwaliteitstoetsen	10
→ Evaluatie civiele cassatie	11
→ Strafcassatie	11
2. PRAKTIJKVOERING TEN BEHOEVE VAN DE ADVOCaat	12
→ Afluisteren van advocaten	13
→ Advocatenpas	13
→ Helpdesk	14
→ Beheer Advocaten Registratie	14
→ Geschillencommissie Advocatuur	15
→ Website regelgeving	15
3. OPLEIDING	16
→ Beroepsopleiding advocaten	17
→ Totaal aantal stagiaires	19
→ Erkende opleidingsinstellingen	20
→ Leerstoel advocatuur	20
4. BELANGENBEHARTIGING EN COMMUNICATIE	21
→ Toegang tot het recht	22
→ Bezuinigingen gefinancierde rechtsbijstand	23
→ Bezuinigingen griffierechten	23
→ Commissie Duurzaam stelsel	23
→ Herziening Wetboek van Strafvordering	24
→ ZSM	26
→ Raadsman bij politieverhoor	26
→ Overige ontwikkelingen binnen het strafrecht	26
→ CCBE	27
→ Bijeenkomsten buitenland	27
→ Mediation	29
→ KEI - programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak	30
→ NOvA in de media	32
→ NOvA en de politiek	33
→ Social media	33
→ Gerbrandydebat	34
→ Seminar adviescommissies	34
→ Innovatieplatform	35

5. WETGEVINGSADVISING	37	8. TUCHTRECHT	51
→ Adviescommissies wetgeving	38	→ Ondersteuning tuchtrechtspraak	52
→ Adviescommissie regelgeving	38	→ Tuchtrechtspraak en dekenappel	52
6. TABLEAU	39	→ Publicatie geschorste en geschrapte advocaten	53
→ Aantal advocaten mannen en vrouwen	40	→ Kostenveroordelingen	53
→ Totaal aantal advocaten	40	9. JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN	54
→ Groei van de balie	41	→ Bestuursrechtelijke besluiten	55
→ Totaal aantal advocaten per arrondissement	42	→ Bezwaar en administratief beroep	55
→ Aantal vestigingen van kantoren per arrondissement	43	→ Cijfers bezwaar & beroep	56
→ Verdeling leeftijdsopbouw per arrondissement	44	→ Civiele zaken	57
→ Aantal beëdigde advocaten	45	→ Veegverordening en Veegregeling 2015	57
7. TOEZICHT	46	10. BESTUURLIJKE ORGANISATIE	58
→ Invoering Wet positie en toezicht advocatuur	47	→ Algemene raad	59
→ Ondersteuning lokale orden	47	→ College van afgevaardigden	60
→ Dekenberaad	48	→ Bureau van de NOvA	60
→ Centrale controle op de verordening	48	→ Strategie	61
→ Unit Financieel Toezicht Advocatuur	49	→ Raad van advies	62
→ Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme	50	11. COLOFON	63
→ College van toezicht	50		

ANTICIPEREN EN REAGEREN OP MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Als wettelijke beroepsorganisatie voor meer dan 17.000 advocaten - die jaarlijks een veelvoud van rechtzoekenden ondersteunen - vervult de Nederlands orde van advocaten een belangrijke maatschappelijke rol binnen het juridische domein. Dit vraagt van ons om voortdurend te anticiperen en reageren op maatschappelijke ontwikkelingen die de advocatuur en in bredere zin de rechtsstaat raken. Wat dat betreft blikte de NOvA in dit jaarverslag terug op een veelbewogen jaar.

Op een aantal gebieden was het in 2015 noodzakelijk om flink tegengas te geven, bijvoorbeeld als het gaat om de gefinancierde rechtsbijstand, het afluisteren van advocaten en de bijstand bij het politieverhoor. Daarnaast hebben we actief ingezet op het versterken van de kwaliteit van de advocatuur; van de verdere inrichting van kwaliteitstoetsen en het stimuleren van innovatie tot het oplossen van knelpunten in de beroepsopleiding en het inrichten van het college van toezicht.

Zulke omvangrijke dossiers, met grote gevolgen voor de werking van onze rechtsstaat, houden zich overigens niet aan kalenderjaren. In het belang van de advocatuur en de toegang tot het recht blijft de NOvA dan ook in 2016 vol inzetten op onder meer het tegengaan van het verder uitkleden van de gefinancierde rechtsbijstand en op een volwaardige verhoorbijstand met een reële vergoeding voor advocaten. Ook behouden belangrijke thema's als kwaliteitsbevordering en innovatie onze onverdeelde aandacht.

Bart van Tongeren,

Algemeen deken Nederlandse orde van advocaten

INLEIDING

Van nieuwe wetgeving en wetsvoorstellen op verschillende rechtsgebieden tot de beoogde bezuinigingen op het rechtssysteem; voor de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) was 2015 een veelbewogen jaar. Er speelden ingrijpende ontwikkelingen die niet alleen advocaten als beroepsgroep raken maar in bredere zin ook van invloed zijn op het functioneren van de rechtsstaat. Om cruciale veranderingen in de juiste richting bij te kunnen stellen, anticipeerde de NOvA waar mogelijk en volgde zij de actualiteit op de voet. Uiteraard in het belang van de advocatuur, maar zeker ook met het oog op de belangen van rechtzoekenden. Wij denken dat we hierin voor een belangrijk deel zijn geslaagd.

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

Een belangrijk dossier voor de NOvA was de toegang tot het recht. Die staat onder druk als gevolg van de bezuinigingen die het kabinet wil doorvoeren in de gefinancierde rechtsbijstand. In januari 2015 ging de Eerste Kamer niet akkoord met het voorgestelde pakket bezuinigingsmaatregelen. De bezuinigingen werden opgeschort, in afwachting van het rapport van de door het kabinet ingestelde commissie Wolfsen. Omdat de NOvA zich medeverantwoordelijk voelt voor het behoud van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand stelde zij in maart de commissie 'Duurzaam stelsel gefinancierde rechtsbijstand' in. Deze commissie deed onderzoek naar de oorzaken van de kostenfluctuaties en kwam met aanbevelingen om tot een duurzamer stelsel te komen. "Een belangrijke conclusie is dat er geen sprake is van een 'ongebreidelde' kostenstijging," aldus Bernard de Leest, lid van de algemene raad. Om knelpunten in het huidige stelsel op te lossen, beveelt de commissie onder meer aan om de forfaitaire puntvergoedingen te herijken en maatrege-

len te nemen om de kwaliteit van rechtsbijstand verder te kunnen garanderen. Het boek 'gefinancierde rechtsbijstand' is nog niet gesloten. Ook in 2016 is dit een speerpunt van de NOvA, die zich richting kabinet en politiek sterk blijft maken voor een duurzaam stelsel waarin ook minder draagkrachtige rechtzoekenden effectieve toegang hebben tot het recht. Walter Hendriksen, tot eind 2015 algemeen deken: "Samen met de balie maken we één vuist tegen de bezuinigingen."

RAADSMAN BIJ POLITIEVERHOOR

Door de uitspraak van de Hoge Raad in december 2015, dat aangehouden verdachten er per 1 maart 2016 uitdrukkelijk op moeten worden gewezen dat zij tijdens het politieverhoor recht hebben op bijstand door een advocaat, zijn de eerder door de NOvA benoemde aandachtspunten nog urgenter geworden. Het gaat daarbij vooral om de mate waarin een advocaat tijdens een politieverhoor ook daadwerkelijk actief als rechtsbijstandverlener kan optreden. Ook het ontbreken van een adequate financiering van deze vorm van rechtsbijstand bergt het risico in zich dat dit recht illusoir wordt. AR-lid Bert Fibbe: "In 2016 blijven wij aandringen op een actieve rol van advocaten bij het verhoor en op een beloning voor advocaten die in overeenstemming is met de reële tijdsbesteding."

HERZIENING WETBOEK VAN STRAFVORDERING

De minister van Veiligheid en Justitie informeerde in oktober 2015 de Tweede Kamer over zijn plannen voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Hiermee is een eerste formele stap gezet naar een wetboek dat beoogt aan te sluiten bij de moderne, digitale samenleving en dat toegankelijker is voor de rechtspraak en de burger. De NOvA is intensief betrokken bij dit omvangrijke en ingrijpende wetgevingsproject. In maart 2015 bracht de NOvA een advies aan de minister uit over de Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering. In november 2015, bij de indiening van dit stuk bij de Eerste en Tweede Kamer, maakte de NOvA aan alle justitiewoordvoerders nog eens duidelijk dat de eerder geuite zorgen helaas nog altijd bestaan. In 2016 vindt de parlementaire behandeling van de Contourennota plaats. “We zullen nog veel werk hebben aan de herziening van het Wetboek van Strafvordering,” blikt Bert Fibbe vooruit. “Ik maak me er persoonlijk hard voor dat dit geen theoretische exercitie wordt. Eerst moeten we ervoor zorgen dat de praktische knelpunten in de keten worden opgelost.”

AFLUISTEREN VAN ADVOCATEN

De NOvA heeft de Nederlandse overheid in 2015 veelvuldig verzocht om wettelijke waarborgen ter bescherming tegen het af luisteren door Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten van vertrouwelijke communicatie tussen advocaten en hun cliënten. “Zulke af luisterpraktijken zijn verwerpelijk,” zegt Bert Fibbe. “Dat zou louter moet kunnen na inhoudelijk toestemming van een rechter.” Die zienswijze heeft de NOvA op verschillende niveaus uitgedragen. Zo heeft de CCBE, de Europese organisatie van nationale orden van advocaten waar de NOvA onderdeel van uitmaakt, zich gevoegd in de procedure die

advocatenkantoor Prakken d’Oliveira tegen de Staat is gestart om het af luisteren te staken zolang de procedure niet voldoet aan Europese regelgeving. In juli heeft de kortgedingrechter het af luisteren van advocaten door inlichtingendiensten verboden. In oktober is deze uitspraak in hoger beroep bekrachtigd. Daarnaast heeft de NOvA in september advies uitgebracht over het wetsvoorstel Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De kern hiervan is dat het wetsontwerp in lijn wordt gebracht met de eisen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dat een voorafgaande rechterlijke toets wordt ingevoerd en dat het systeem van nummerherkenning wordt uitgebreid. Dit dossier zal ook in 2016 de volle aandacht van de NOvA hebben.

TOEZICHT EN TUCHTRECHT

Het maatschappelijk debat over toezicht in de advocatuur heeft het afgelopen jaar geleid tot een aanscherping van het hele toezichtapparaat. Met de op 1 januari 2015 in werking getreden Wet positie en toezicht advocatuur is de Advocatenwet aanzienlijk gewijzigd, vooral met betrekking tot het toezicht en het tuchtrecht. Zo is de registratie op het tableau uitgebreid met tuchtrechtelijke beslissingen en worden onherroepelijke schorsingen en schrappingen van advocaten openbaar gemaakt via de website van de NOvA. “Hierdoor kunnen rechtzoekenden direct zien of iemand mag optreden als advocaat of niet,” zegt Bart van Tongeren, die in 2015 waarnemend deken was. Daarnaast treden de dekens van de lokale orden op als toezichthouder op advocaten in de arrondissementen en ziet het nieuwe college van toezicht toe op de wijze waarop dekens toezicht uitoefenen en klachten behandelen. “De lokale dekens zetten zich bijzonder hard in om het nieuwe toezichtmodel tot een succes te maken,” vindt Bart van Tongeren, die op 1 januari 2016 is aangetreden als algemeen deken en daarmee tevens als voorzitter van het college van toezicht.

DIGITALISERING VAN DE RECHTSPRAAK

De digitalisering van de rechtspraak is in 2015 een concrete fase ingegaan. De focus in het wetgevingstraject, waarin de NOvA gevraagd en ongevraagd heeft geadviseerd, verschuift nu naar de praktische implementatie. Voordat verplicht digitaal procederen een feit zal zijn, moet wel de Eerste Kamer de wetsvoorstellen nog aannemen. Vooruitlopend daarop zal vrijwillig digitaal procederen in 2016 voor een gedeelte van de advocatuur zijn intrede doen, zoals in asiel- en bewaringszaken. “De zorgen die we eerder hebben geuit over de haalbaarheid en betaalbaarheid zijn niet ongegrond gebleken,” aldus Bart van Tongeren, in 2015 waarnemend deken. De NOvA ziet er vanuit de advocatuur op toe dat de overgang naar digitaal procederen zo goed mogelijk verloopt. Een aantal knelpunten vraagt nog om een oplossing, voordat digitaal procederen van start kan gaan en kan slagen. “De NOvA is voorstander van digitalisering, maar wij stellen vraagtekens bij de snelheid waarmee het programma wordt doorgevoerd,” zegt AR-lid Leonard Böhmer. “Als het fout gaat bij digitaal procederen dan zijn de gevolgen groot, vooral voor de rechtzoekende. Wij pleiten daarom voor een goed getest systeem en een goed vangnet.” De gebruiksvriendelijkheid, ook voor advocaten, blijft een punt waar de NOvA op zal blijven hameren.

MEDIATION

Een nieuw wetsvoorstel mediation, dat het kabinet naar verwachting eind 2015 ter openbare consultatie zou voorleggen, heeft op zich laten wachten. Ervan uitgaande dat een nieuw wetsvoorstel eenzelfde doel en opzet kent als de oorspronkelijke voorstellen, blijft de NOvA onverminderd positief over de algemene uitgangspunten: dejuridisering, vermindering van de druk op de

rechterlijke macht en de eigen verantwoordelijkheid van partijen voor oplossing van geschillen zonder tussenkomst van de rechter. Over een aantal aspecten blijft de NOvA kritisch. AR-lid Aai Schaberg: “Geef mediation vooral een plek binnen bestaande regelgeving, in plaats van het optuigen van nieuwe regelgeving. Ik vrees voor juridisering, onnodige vertraging en substantiële kostenverhoging.” Een ander principieel bezwaar tegen het wetsvoorstel is het vermoedelijk verplichtende karakter. “Dit is in strijd met het uitgangspunt van mediation, namelijk vrijwilligheid.” De in 2015 opgerichte adviescommissie Mediation zal de algemene raad hierbij verder adviseren en bruikbare alternatieven aandragen.

KWALITEITSTOETSEN

In 2015 is gewerkt aan de verdere inrichting van kwaliteitstoetsen. Het in april voorgestelde systeem van ‘peer review’, waarbij een externe reviewer namens de algemene raad dossiers van advocaten toetst op vakinhoud, stuitte bij het college van afgevaardigden op weerstand, vooral vanwege de verplichte inzage in dossiers. Om die reden is in september een nieuw systeem voorgesteld, waarin advocatenkantoren kwaliteitssystemen dienen op te zetten met daarin een vorm van intercollegiale kwaliteitsbevordering. Het doel is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande kwaliteitssystemen. Medewerkers van het bureau van de NOvA hebben daarom in het najaar van 2015 een groot aantal kantoren bezocht om kwaliteitsinitiatieven in kaart te brengen. Dit initiatief, waarmee ‘Den Haag’ de balie opzoekt, is zeer positief ontvangen,” aldus Hans Vogels, die per 1 januari 2016 is teruggetreden als lid van de algemene raad. In 2016 werkt de NOvA de opzet van de kwaliteitstoetsen verder uit. AR-lid Leonard Böhmer: “We willen uitkomen op een effectief en breed gedragen systeem dat de kwaliteit van de advocatuur verder verbetert.”

EVALUATIE BEROEPSOPLEIDING

Medio 2015 vond een tussentijdse evaluatie van de beroepsopleiding advocaten plaats. De conclusie luidde dat een hoogwaardige en stevige opleiding is neergezet, die nog in ontwikkeling is. Ook zijn aanbevelingen gedaan om enkele geconstateerde knelpunten op te lossen, zoals het verlagen van de studielast. “De beroepsopleiding is in juni direct op enkele punten aangepast”, zegt AR-lid Aai Schaberg. “Hierdoor konden ook de stagiaires van het eerste cohort nog profiteren van deze aanpassingen.” Andere aanpassingen zijn in de tweede helft van 2015 doorgevoerd, zoals het schrappen van een enkel keuzevak en het overhevelen van de facturatie naar de Uitvoeringsorganisatie. Aai Schaberg: “We hebben eind 2015 aan de UO kenbaar gemaakt om in overleg te treden over continuering van de huidige samenwerking.”

INNOVATIEPLATFORM

Om het belang van innovatie in de advocatuur te onderstrepen, introduceerde de NOvA in 2015 het Innovatieplatform. Het Innovatieplatform bestaat uit een serie bijeenkomsten waarbij advocaten en inhoudelijke experts discussiëren over innovatieve ontwikkelingen binnen en buiten de advocatuur. “De NOvA biedt advocaten hiermee de mogelijkheid op de hoogte te blijven van veranderingen die impact hebben op de invulling van het beroep van advocaat,” zegt AR-lid Ruben Alderse Baas. Elke keer staat een actueel thema centraal, ingeleid door een panel van deskundigen. Tijdens de bijeenkomsten in 2015 kwamen de onderwerpen Alternative Business Structures, Mediation en ICT

& vertrouwelijkheid van informatie aan de orde. Het animo binnen de advocatuur is groot: per bijeenkomst schoven zo’n 200 advocaten aan en keken 150 volgers online mee met de live-uitzending via Periscope. Ook in 2016 staan weer twee bijeenkomsten rondom innovatieve thema’s op het programma zoals datalekken, robotisering en de rol van paralegals. Ruben Alderse Baas: “De NOvA stimuleert het bewustzijn van advocaten op ICT-gebied, zowel wat betreft de kansen als de risico’s. Het Innovatieplatform is hiervoor een uitstekend podium.”

1

KWALITEITSBEVORDERING

- KWALITEITSTOETSEN
- EVALUATIE CIVIELE CASSATIE
- STRAFCASSATIE

KWALITEITSTOETSEN

In 2015 is gewerkt aan de verdere inrichting van kwaliteitstoetsen (op basis van artikel 26 Advocatenwet). In april 2015 heeft de algemene raad aan het college van afgevaardigden voorgesteld om de kwaliteitstoetsen in te vullen door middel van peer review. Hierbij toetst een reviewer namens de algemene raad dossiers van advocaten op vakinhoud. Dit systeem stuitte in het college op weerstand, met name vanwege de verplichte inzage in dossiers door een externe reviewer.

Om die reden heeft de algemene raad in september een nieuw systeem voorgesteld. Op hoofdlijnen houdt dit in dat advocatenkantoren kwaliteitssystemen dienen op te zetten waar een vorm van intercollegiale kwaliteitsbevordering onderdeel van uitmaakt. Daarbij is het streven om zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande kwaliteitssystemen. Medewerkers van het bureau van de NOvA hebben daarom in het najaar van 2015 een groot aantal kantoren bezocht om kwaliteitsinitiatieven in kaart te brengen. In 2016 werkt de NOvA de opzet van de kwaliteitstoetsen verder uit.

Hans Vogels, algemene raad:

“De balie opzoeken over kwaliteit”

In 2015 heeft de algemene raad zichzelf de ambitie gesteld om de kwaliteit van de beroepsgroep verder te verbeteren. Samen met het college van afgevaardigden zocht de raad naar een vorm van kwaliteitstoetsing, rekening houdend met draagvlak binnen de balie. De gedachte is om zo veel mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande kwaliteitssystemen. “Medewerkers van het bureau van de NOvA zijn in het najaar van 2015 het land in getrokken om kwaliteitsinitiatieven bij diverse advocatenkantoren in kaart te brengen. Dit initiatief, waarmee ‘Den Haag’ de balie opzoekt, is zeer positief ontvangen,” aldus Hans Vogels, die per 1 januari 2016 is teruggetreden als lid van de algemene raad.

Leonard Böhmer, algemene raad:

“Kwaliteit van de advocatuur verder verbeteren”

“In 2016 werken we in samenspraak met de advocatuur verder aan de ontwikkeling van de kwaliteitstoetsen,” zegt Leonard Böhmer, per 1 september 2015 lid van de algemene raad. “We willen uitkomen op een effectief en breed gedragen systeem dat de kwaliteit van de advocatuur verder verbetert. De eerste focus ligt daarbij op intercollegiale kwaliteitsbevordering.”

EVALUATIE CIVIELE CASSATIE

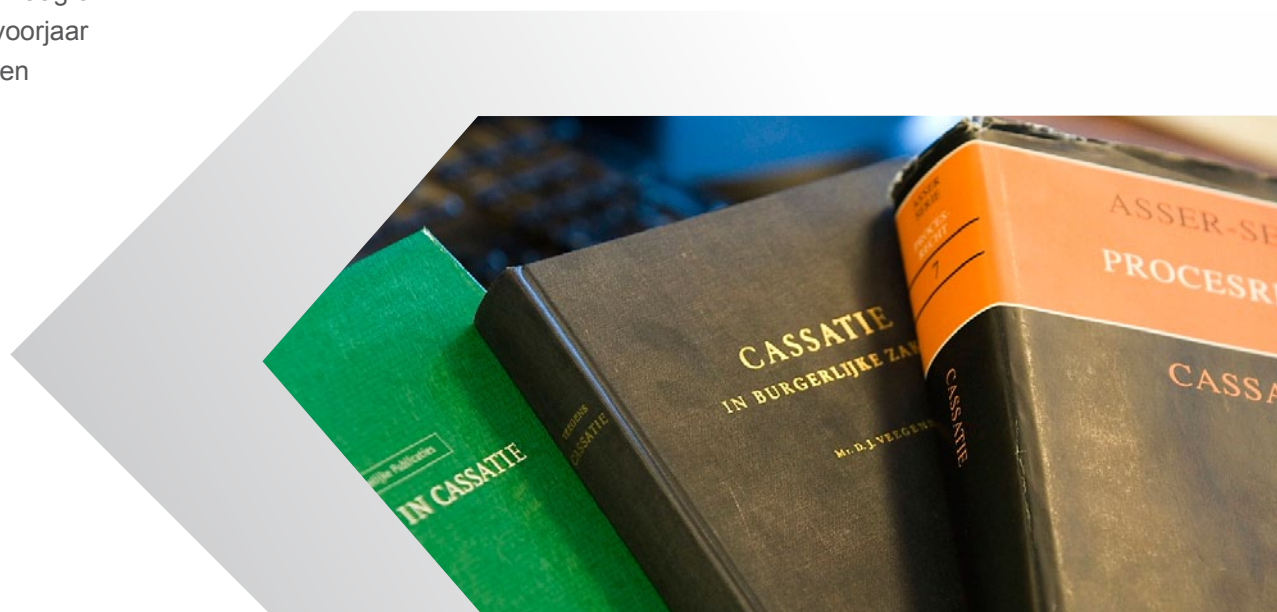
Op grond van artikel 9j van de Advocatenwet kan de algemene raad bij verordening regels stellen met betrekking tot de inrichting van een cassatiebalie. Per 1 juli 2012 is de civiele cassatiebalie ingevoerd. De Verordening op de advocatuur geeft aan de algemene raad de opdracht om de civiele cassatiebalie te evalueren.

Het bureau van de NOvA is medio 2015 met deze evaluatie gestart. Deze is gericht op de effectiviteit en doelmatigheid van de regels over de vakbekwaamheidseisen aan advocaten die procederen bij de Hoge Raad. Meer specifiek wordt beoordeeld of met de regelgeving omtrent de civiele cassatie - en de daaraan gegeven uitvoering - de beoogde verbetering van de kwaliteit van de cassatieadvocatuur is bereikt. Ook vindt evaluatie plaats met het oog op regels voor het optreden bij de Hoge Raad in strafzaken en belastingzaken. Ten slotte is het doel een antwoord te geven op de vraag of er voldoende advocaten bij de Hoge Raad beschikbaar zijn. In het voorjaar van 2016 worden de bevindingen aan het college van afgevaardigden gerapporteerd.

STRAFCASSATIE

De algemene raad dient eveneens uitvoering te geven aan de taak om een cassatiebalie in strafzaken in te richten. Hiertoe is een ad hoc adviescommissie ingesteld, die haar advies op 23 maart 2015 aan de algemene raad heeft aangeboden. Langs de lijnen van dit advies is een Wijzigingsverordening ontwikkeld en besproken in twee vergaderingen van het college van afgevaardigden.

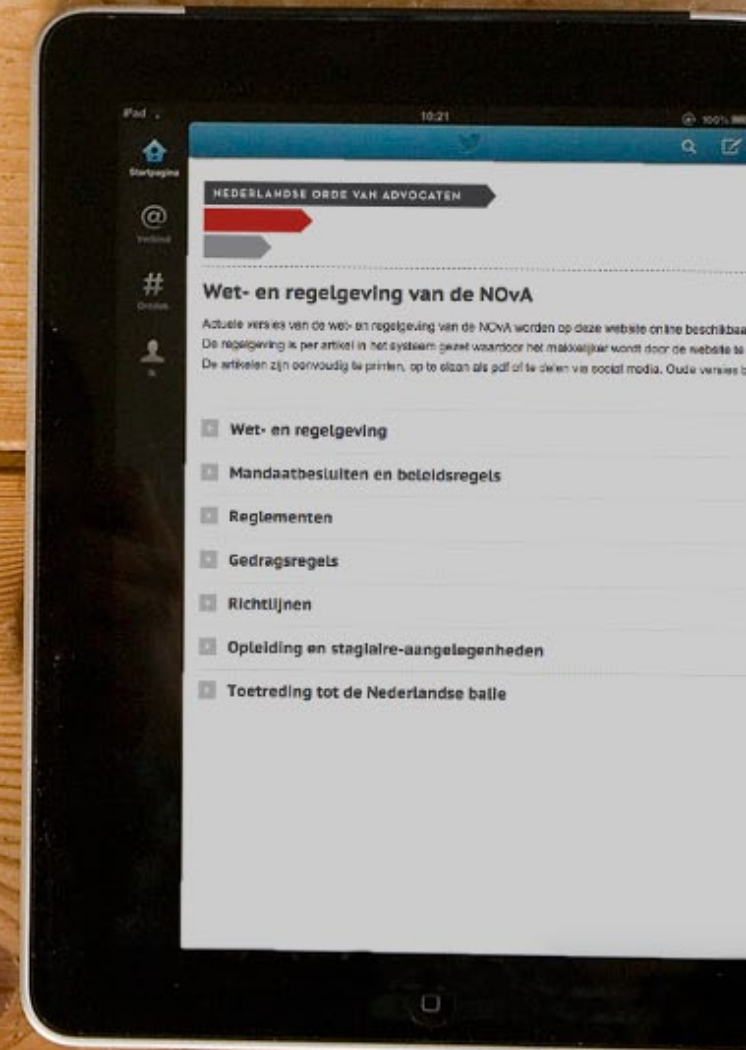
Tevens is gebleken dat artikel 437, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering dient te worden gewijzigd. Met het ministerie van Veiligheid en Justitie is verschillende keren de noodzaak tot en de planning van deze beoogde wetsaanpassing besproken. Het ministerie vindt de wijziging van dit wetsartikel inderdaad noodzakelijk en bereidt een conceptwetsvoorstel voor.

2

PRAKTIJKVOERING TEN BEHOEVE
VAN DE ADVOCAAAT

- AFLUISTEREN VAN ADVOCATEN
- ADVOCATENPAS
- HELPDESK
- BEHEER ADVOCATEN REGISTRATIE
- GESCHILLENCOMMISSIE ADVOCATUUR
- WEBSITE REGELGEVING

AFLUISTEREN VAN ADVOCATEN

De NOvA heeft de Nederlandse overheid in 2015 [veelvuldig verzocht](#) om wettelijke waarborgen ter bescherming tegen het af luisteren door Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten van vertrouwelijke communicatie tussen advocaten en hun cliënten.

De CCBE, de Europese organisatie van nationale orden van advocaten waar de NOvA onderdeel van uitmaakt, heeft zich gevoegd in de procedure die advocatenkantoor Prakken d'Oliveira tegen de Staat is gestart om het af luisteren te staken zolang de procedure niet voldoet aan Europese regelgeving. In juli 2015 heeft de [kortgedingrechter](#) het af luisteren van advocaten door inlichtingendiensten [verboden](#). In oktober 2015 is deze uitspraak [in hoger beroep bekrachtigd](#). De NOvA heeft de advocaatkosten van het hoger beroep door de CCBE voor haar rekening genomen.

In juli 2015 is het wetsvoorstel Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in consulatie gegeven. De adviescommissies strafrecht en rechtsstatelijkheid van de NOvA hebben hierover in september 2015 [advies uitgebracht](#). De kern van dit advies is dat (1) het wetsontwerp in lijn wordt gebracht met de eisen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), (2) een voorafgaande rechterlijke toets wordt ingevoerd en (3) het systeem van nummerherkenning wordt uitgebreid.

ADVOCATENPAS

Het belang van de [advocatenpas](#) is in 2015 verder toegenomen. De stukken in GPS-strafzaken (geïntegreerd processysteem strafrecht) zijn vanaf augustus 2015 uitsluitend nog digitaal beschikbaar.

Daarnaast biedt de advocatenpas vanaf 1 januari 2015 toegang tot [Mijn Orde](#), het besloten deel van de website van de NOvA. Op [Mijn Orde](#) kan elke advocaat zijn registratie op het tableau inzien, inclusief eventuele tuchtrechtelijke beslissingen, een deel van de gegevens zelf aanpassen en (sinds juni 2015) de stukken inzien van de vergaderingen van het college van afgevaardigden. In 2016 wordt de functionaliteit van Mijn Orde verder uitgebreid.

Eind 2015 is een start gemaakt met de [uitrol van de nieuwe advocatenpassen](#). Deze vervangen de passen van december 2012 en zijn wederom drie jaar geldig.

HELPDESK

De helpdesk is het aanspreekpunt voor vragen en signalen van advocaten, rechtzoekenden en andere bij de advocatuur betrokken partijen. De helpdesk probeert kwesties helder te krijgen, vragen zo mogelijk direct te beantwoorden of door te verwijzen naar de juiste instantie.

In 2015 stelden advocaten uiteenlopende vragen over onder meer de regelgeving van de NOvA, archivering, de advocatenpas, nummerherkenning en toegang tot nieuwe websites van de rechtspraak. Ook fungeerde de helpdesk als vraagbaak voor buitenlandse advocaten en studenten over toetreding tot de Nederlandse advocatuur op grond van de Europese regelgeving.

Rechtzoekenden vroegen vooral hulp bij het vinden van de juiste advocaat, zochten informatie over de kosten van een advocaat en over gefinancierde rechtshulp. Verder werden er vragen gesteld en klachten geuit over het handelen van advocaten.

De helpdesk is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoon (070 - 335 35 54) en e-mail (helpdesk@advocatenorde.nl).

BEHEER ADVOCATEN REGISTRATIE

In 2015 zijn 1.012 advocaten toegetreden tot de balie; 984 lieten zich van het landelijk tableau schrappen. Kijk voor meer cijfers over de advocatuur in hoofdstuk 6: Tableau.

De afdeling **Beheer Advocaten Registratie** (BAR) verwerkt alle gegevens van advocaten. De registratie van alle mutaties op het tableau vindt plaats in de BAR-applicatie. De afdeling BAR geeft de hierin opgenomen basisgegevens (zoals naam, beëdigingsdatum, kantoor, adres, telefoonnummers, e-mailadres) dagelijks door aan de gerechten en de Raad voor Rechtsbijstand. De uitvoeringsorganisatie beroepsopleiding advocatuur ontvangt gegevens van de beëdigde stagiaires en hun patroons. Verder ontvangt de nationale politie elke 24 uur de lijst met telefoonnummers van advocaten voor het systeem van nummerherkenning.

De **registratie van advocaten op het tableau is per 1 januari 2015 vernieuwd en uitgebreid** conform de artikelen 8 en 8a Advocatenwet. Naast de hierboven genoemde basisgegevens registreert de afdeling BAR sindsdien ook aanvullende gegevens zoals tuchtrechtelijke en bestuursrechtelijke beslissingen. Daarnaast kan elke advocaat via Mijn Orde zelf enkele gegevens aanpassen, waaronder de rechtsgebieden en het lidmaatschap van een specialisatievereniging. Een beperkt aantal gegevens, waaronder per 1 januari 2015 ook een beperkt deel van de tuchtrechtelijke beslissingen, zijn via de zoekmachine **Vind uw advocaat** ook inzichtelijk voor het publiek.

GESCHILLENCOMMISSIE ADVOCATUUR

De [Geschillencommissie Advocatuur](#) is onderdeel van de De Geschillencommissie, de overkoepelende organisatie van de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC) en de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf (SGB). De Geschillencommissie Advocatuur behandelt - niet-tuchtrechtelijke - klachten van consumenten tegen advocaten en beslecht geschillen door middel van bindend advies of arbitrage. Geschillen kunnen gaan over de totstandkoming of de uitvoering van de overeenkomst tussen cliënt en advocaat, de kwaliteit van de dienstverlening of de hoogte van de declaratie.

Aansluiting bij de Geschillencommissie Advocatuur geschiedt op vrijwillige basis. Wel zijn advocaten sinds 1 januari 2015 verplicht om een forumkeuzebeding op te nemen in de overeenkomst van opdracht met de cliënt. Deze forumkeuze kan inhouden het voorleggen van het geschil aan de bevoegde rechter, maar ook aan een (andere) onafhankelijke derde. In het laatste geval moet geschilbeslechting plaatsvinden door middel van bindend advies of arbitrage. Met de vaststelling van de Veegverordening 2015 is ook [artikel 6.29 van de Verordening op de advocatuur](#) gewijzigd. Hierin is verduidelijkt dat een separate forumkeuze moet worden opgenomen in de overeenkomst van opdracht. Die verplichting stond eerst in het nu vervallen artikel 6.28, tweede lid, onderdeel h (forumkeuze in kantoorklachtenreglement).

Vanwege de wetswijzigingen ten aanzien van bindend advies in de algemene voorwaarden heeft de Geschillencommissie Advocatuur in 2015 een [nieuw reglement](#) vastgesteld, dat op 1 januari 2016 in werking is getreden.

WEBSITE REGELGEVING

Actuele versies van de wet- en regelgeving voor de advocatuur zijn vanaf het voorjaar van 2015 online beschikbaar via regelgeving.advocatenorde.nl.

Naast wetgeving als de Advocatenwet zijn op de website ook regels, besluiten, reglementen, richtlijnen en beleids- en gedragsregels van de NOvA te vinden. Alle artikelen staan apart weergegeven, waardoor gebruikers gemakkelijk door de website kunnen scrollen en via de zoekfunctie artikelen kunnen vinden. Ook zijn de artikelen eenvoudig te printen, op te slaan als pdf en te delen via social media.

Zodra nieuwe wet- en regelgeving in werking treedt, wordt deze geactualiseerd. Ook blijven oude versies beschikbaar. [Wetgevingsadviezen](#) en [disciplinaire uitspraken](#) blijven beschikbaar in de juridische databank op de website van de NOvA.

3

OPLEIDING

- BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN
- TOTAAL AANTAL STAGIAIRES
- ERKENDE OPLEIDINGSINSTELLINGEN
- LEERSTOEL ADVOCATUUR

BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN

In 2015 zijn 815 stagiaires begonnen aan de beroepsopleiding advocaten (BA); in 2014 waren dit er 721.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

In de eerste helft van 2015 heeft de algemene raad een tussentijdse evaluatie van de beroepsopleiding laten uitvoeren. De conclusie hiervan is dat er een hoogwaardige en stevige opleiding is neergezet, die nog in ontwikkeling is. De algemene raad omarmde de aanbevelingen om enkele knelpunten op te lossen, zoals het verlagen van de studielast. Dit heeft ertoe geleid dat de BA in juni per direct op enkele punten is aangepast, zodat ook de stagiaires van het eerste cohort nog konden profiteren van deze aanpassingen. Andere aanbevelingen zijn in de tweede helft van 2015 doorgevoerd, zoals het schrappen van een enkel keuzevak en het overhevelen van de facturatie naar de Uitvoeringsorganisatie (UO). In november 2015 vond een discussiebijeenkomst plaats met de UO en de geaccrediteerde partijen over de positie van het vaardighedenonderwijs. De besluitvorming hierover zal in 2016 plaatsvinden.

VIJF COHORTEN

In 2015 zijn de stagiaires van het eerste cohort (start september 2013) aan het derde jaar van de BA begonnen. Het vierde en vijfde cohort zijn in maart respectievelijk september gestart met in totaal 815 stagiaires. De BA liep in 2015 met vijf cohorten in zijn volle omvang. In 2015 zijn alle vakken van de BA een keer gegeven en zijn alle toetsen minimaal één keer afgenomen.

Eind 2015 werd duidelijk dat enkele stagiaires moeite hebben met het afronden van de BA en voor enkele vakken meerdere herkansingen nodig hebben. De UO zorgt voor de nodige extra begeleiding van deze stagiaires.

De NOvA heeft meerdere vrijstellingsverzoeken van stagiaires voor onderwijs of toetsen van de BA ontvangen en een enkel verzoek tot toepassing van de hardheidsclausule.

BIJEENKOMSTEN

Net als voorgaande jaren zijn in 2015 bij de start van de nieuwe cohorten vier patroonsbijeenkomsten georganiseerd. Deze zijn opnieuw goed bezocht en voorzien in een behoefte.

Ook hebben de Stichting Jonge Balie Nederland, de NOvA en de UO dit jaar wederom een bijeenkomst georganiseerd voor de portefeuillehouders opleiding van de Jonge Balie Verenigingen uit het hele land. Dit was zeer nuttig, ook om hen bij te praten over de recente ontwikkelingen in de BA.

De NOvA is periodiek bijeengekomen met de leden met de opleidingsportefeuille en de adjuncten bij de lokale raden van de orde.

De NOvA heeft zeswekelijks overleg gevoerd met de UO over de voortgang van de BA en de feedback die de NOvA over de opleiding heeft ontvangen.

STICHTING BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN

De stichting beroepsopleiding advocaten (SBA) is in 2015 vier keer bijeengekomen. Daarnaast heeft de SBA twee visitaties uitgevoerd bij de UO. Dit heeft geleid tot twee beoordelingsrapporten die aan de algemene raad zijn aangeboden. De SBA heeft verder de geaccrediteerde partijen bezocht. De bevindingen zijn ter kennis van de algemene raad gebracht.

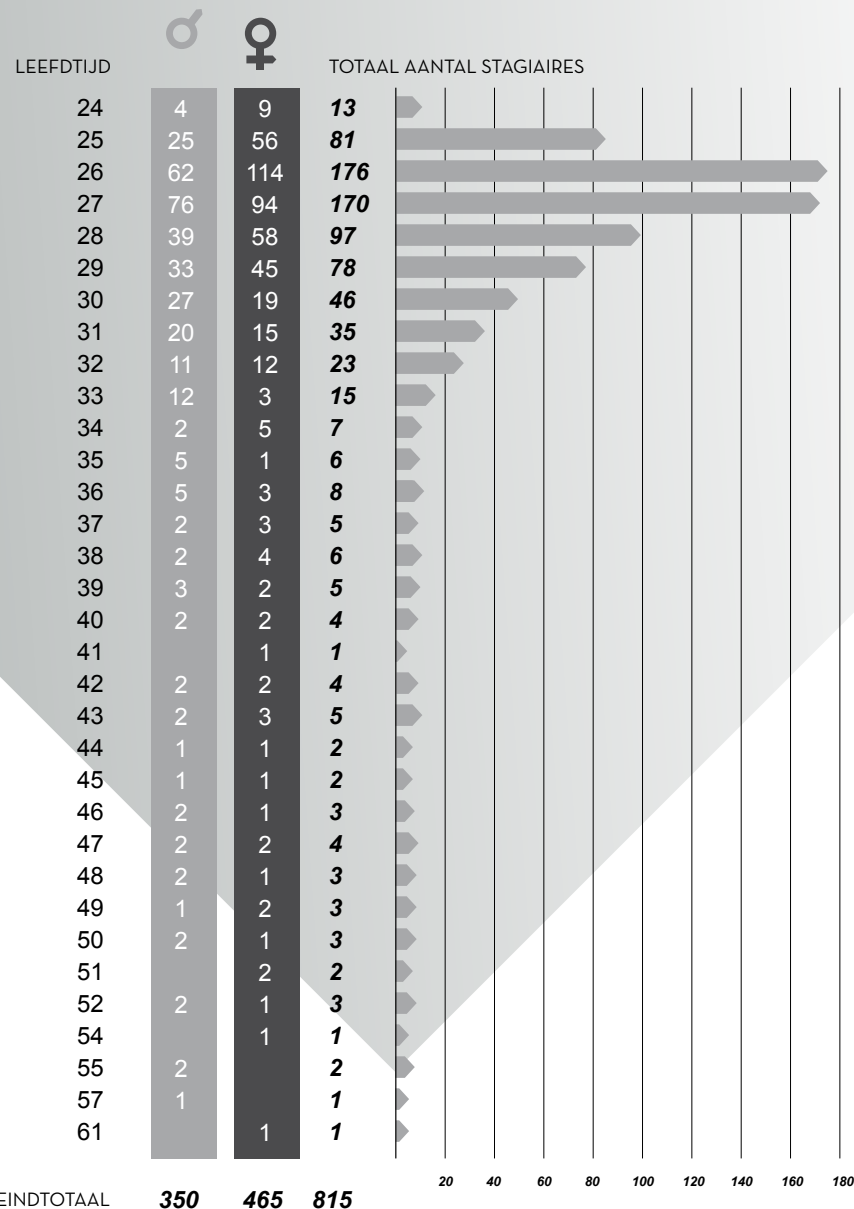
Aai Schaberg, algemene raad:

“Knelpunten in beroepsopleiding aangepakt”

In 2015 heeft de NOvA een tussentijdse evaluatie uitgevoerd naar de beroepsopleiding advocaten (BA). “Naar aanleiding van de aanbevelingen om geconstateerde knelpunten in de opleiding weg te nemen, is de BA in juni direct op enkele punten aangepast”, zegt Aai Schaberg, portefeuillehouder BA binnen de algemene raad. “Hierdoor konden ook de stagiaires van het eerste cohort nog profiteren van deze aanpassingen. Zo is de studielast beperkt met 14 dagdelen, gaat het aantal toetsen van 12 naar 6 en is de duur van de opleiding teruggebracht van drie jaar naar ruim twee jaar.” In de tweede helft van 2015 zijn enkele onrendabele keuzevakken geschrapt en is de facturatie naar de Uitvoeringsorganisatie (UO) overgeheveld. Aai Schaberg: “We hebben eind 2015 aan de UO kenbaar gemaakt om in overleg te treden over continuering van de huidige samenwerking.”

AANTAL STAGIAIRES NAAR LEEFTIJDOPBOUW IN 2015

ERKENDE OPLEIDINGSINSTELLINGEN

In 2015 zijn 19 aanvragen tot [erkenning als opleidingsinstelling](#) ingediend. Vier van deze aanvragen zijn goedgekeurd; acht erkenningsprocedures waren op 31 december 2015 nog niet afgerond. Van de reeds erkende opleidingsinstellingen hebben in 2015 acht instellingen de erkenning op eigen verzoek om uiteenlopende redenen ingetrokken. Op 31 december 2015 waren in totaal 153 opleidingsinstellingen erkend.

In 2015 is een start gemaakt met de heroverweging van het erkenningensysteem. Daartoe zijn in het voorjaar twee bijeenkomsten georganiseerd met circa 30 erkende opleidingsinstellingen. Tijdens deze bijeenkomsten zijn mogelijke alternatieven op het huidige systeem besproken. Dit heeft veel nuttige informatie opgeleverd. De input wordt meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het kwaliteitsbeleid en de nadere uitwerking van de kwaliteitstoetsen. Dit betekent dat het huidige systeem in 2016 wordt gehandhaafd. De erkende opleidingsinstellingen zijn hierover op 15 juli 2015 geïnformeerd. In 2016 wordt de uitkomst van de heroverweging verwacht. De erkende instellingen worden hiervan op de hoogte gehouden.

LEERSTOEL ADVOCATUUR

De [Leerstoel advocatuur](#) is ingebed in de afdeling privaatrecht van de Universiteit van Amsterdam en maakt deel uit van de vakgroep Rechtspleging en toegang tot het recht. Sinds 2012 bestaat de personele bezetting van de Leerstoel uit prof. [Britta Böhler](#) (bijzonder hoogleraar advocatuur) en dr. Iris van Domselaar (medewerker en docent). Naast de leden van de Leerstoel waren in 2015 aan de vakgroep verbonden: prof. Eddy Bauw (hoogleraar rechtspraak en rechtspleging), prof. Miranda de Meijer (hoogleraar openbaar ministerie & ondermijning) en prof. Mies Westerveld (hoogleraar sociale rechtshulp en toegang tot het recht).

Ook in 2015 verzorgde de Leerstoel twee verplichte vakken voor studenten die in de bachelorfase van de studie rechten de zogeheten togaminor volgen: het vak 'Juridische togaberoepen: een inleiding' en het verdiepvak 'Juridische togaberoepen: integriteit'. Daarnaast verzorgt de Leerstoel sinds 2013 in de masterfase het keuzevak 'Advocaat en ethos', dat de verschillende aspecten van de advocatuurlijke beroepsethiek behandelt. Verder werd in 2015 in samenwerking met de Vrije Universiteit het mastervak 'Lawyers' ethics and ethics of the market place' ontwikkeld.

Een gedetailleerde beschrijving van de activiteiten is te vinden in het [jaarverslag 2015 van de Leerstoel advocatuur](#).

4

BELANGENBEHARTIGING EN COMMUNICATIE

- TOEGANG TOT HET RECHT
- BEZUINIGINGEN GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND
- BEZUINIGINGEN GRIFFIERECHTEN
- COMMISSIE DUURZAAM STELSEL
- HERZIENING WETBOEK VAN STRAFVORDERING
- ZSM
- RAADSMAN BIJ POLITIEVERHOOR
- OVERIGE ONTWIKKELINGEN
BINNEN HET STRAFRECHT
- CCBE
- BIJEENKOMSTEN BUITENLAND
- MEDIATION
- KEI - PROGRAMMA KWALITEIT
EN INNOVATIE RECHTSPRAAK
- NOvA IN DE MEDIA
- NOvA EN DE POLITIEK
- SOCIAL MEDIA
- GERBRANDYDEBAT
- SEMINAR ADVIESCOMMISSIES
- INNOVATIEPLATFORM

TOEGANG TOT HET RECHT

In 2015 heeft de NOvA zich opnieuw hard gemaakt voor het behoud van een volwaardige toegang tot het recht voor alle rechtzoekenden. De NOvA heeft de door het kabinet voorgestelde bezuinigingsmaatregelen op de voet gevolgd en actief lobby gevoerd om de toegang tot het recht te borgen.

Met de specialisatieverenigingen en portefeuillehouders gefinancierde rechtsbijstand van de lokale raden van de orde is meermalen overleg gevoerd over de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand en de rapporten van de [commissie Wolfsen](#) en de door de NOvA ingestelde [commissie Duurzaam stelsel](#). De NOvA voelt en draagt medeverantwoordelijkheid voor behoud van het stelsel en zal in 2016 de ontwikkelingen op het gebied van rechtsbijstand kritisch blijven volgen en zo veel als mogelijk beïnvloeden. Op [rechtsbijstand-juistnu.nl](#) staan alle ontwikkelingen ten aanzien van de bezuinigingen en de inzet van de NOvA.

Gedurende het jaar is er ook veelvuldig overleg geweest met de Raad voor Rechtsbijstand over onder andere inschrijvingsvoorwaarden en werkinstructies. Ook in 2016 zullen deze periodieke besprekingen plaatsvinden.

 Advocatenorde
@Advocatenorde

 Follow

U denkt dat alle advocaten dik verdienen? Mooi stuk uit NRC over penibele situatie van rechtsbijstandsadvocaten:
rechtsbijstandjuistnu.nl/612/

11:12 AM - 4 Jun 2015

  42 3

Walter Hendriksen, algemeen deken in 2015:

“Samen één vuist tegen bezuinigingen op gefinancierde rechtsbijstand”

“Begin 2015 is er in aanloop naar de motie Franken met enorm veel gezamenlijke inzet gewerkt om uitvoering van de bezuinigingsplannen op de gefinancierde rechtsbijstand van de staatssecretaris te voorkomen,” zegt Walter Hendriksen die eind 2015 is teruggetreden als algemeen deken.

“Met succes, want die inzet heeft ertoe bijgedragen dat de Eerste Kamer een stokje heeft gestoken voor die plannen. Nog steeds trouwens, want we zijn op dit moment in afwachting van de reactie van het kabinet op het rapport van de commissie Wolfsen.”

“Ik vind dat we als balie op dit dossier een tastbaar resultaat van gezamenlijk verzet hebben laten zien,” zegt Walter Hendriksen. “Dat zie ik ook als onze kracht. Als we samen een vuist maken, heeft dit ook resultaat. Ook in het toezichtdebat heb ik dit gezien. Daar staat tegenover dat je krachten afnemen als je niet op een lijn zit. Intern moet je tegenspraak organiseren, maar naar buiten toe is het belangrijk om namens de advocatuur een eenduidig geluid te laten horen.”

De komende tijd voorziet Walter Hendriksen nog voldoende discussie. “Bijvoorbeeld over het verschoningsrecht, de gefinancierde rechtsbijstand en de niet altijd positieve stemming bij het ministerie van Veiligheid en Justitie ten opzichte van de advocatuur. We kunnen veel negatieve plannen teniet doen door ze als één balie met één mond te bestrijden.”

BEZUINIGINGEN GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

Het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand is voortdurend in beweging. Sinds 2007 is sprake van een opeenstapeling van bezuinigingen. De laatste voorziene taakstelling van € 85,1 miljoen dateert uit 2013. Dit zou een aantal belangrijke wetwijzigingen met zich meebrengen, waaronder een wijziging van de Wet op de rechtsbijstand door invoering van de verplichte poortwachter en een wijziging van het Wetboek van Strafvordering vanwege een beperking van de ambtshalve toevoegingen voor verdachten. Verder bevatte het pakket van bezuinigingen twee algemene maatregelen van bestuur, die zien op verlaging van vergoedingen voor advocaten en op de wijziging van toevoegingscriteria. Met dit pakket van bezuinigingsmaatregelen is de Eerste Kamer op 13 januari 2015 niet akkoord gegaan. Als gevolg hiervan zijn de bezuinigingsmaatregelen opgeschort in afwachting van de bevindingen van de door het kabinet ingestelde [commissie Wolfsen](#).

BEZUINIGINGEN GRIFFIERECHTEN

Het in 2013 ingediende [wetsvoorstel Verhoging griffierechten hoger beroep en cassatie](#) heeft de NOvA in 2015 nauwkeurig gemonitord. De NOvA staat voor toegang tot het recht en een dermate verhoging van de griffierechten zou dat recht kunnen belemmeren. De regering heeft bij brief van 20 november 2015 aangekondigd het voornemen te hebben dit [wetsvoorstel in te trekken](#).

COMMISSIE DUURZAAM STELSEL

De NOvA heeft herhaaldelijk aangegeven een medeverantwoordelijkheid te voelen voor behoud van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Om die reden heeft de NOvA in maart 2015 de [commissie 'Duurzaam stelsel gefinancierde rechtsbijstand'](#) ingesteld. De commissie heeft onderzoek gedaan naar de oorzaken van kostenfluctuaties en naar de mogelijkheden om te komen tot een duurza(a)m(er) stelsel.

In juni 2015 bracht de commissie Duurzaam stelsel een [tussenrapport](#) uit, met als belangrijkste (voorlopige) conclusie dat er geen sprake is van een 'ongebreidelde' kostenstijging in het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Op 2 december presenteerde de commissie haar [eindrapport](#), waarin zij een aantal knelpunten van het huidige stelsel opsomt. Eén van de conclusies luidt dat een volledige praktijk op basis van gefinancierde rechtsbijstand voor de advocatuur zakelijk onvoldoende rendabel is. De commissie kwam ook met oplossingen die aan de knelpunten tegemoet kunnen komen. Zo beveelt de commissie onder meer aan om de forfaitaire puntvergoedingen te herijken en maatregelen te nemen om de kwaliteit van rechtsbijstand verder te kunnen garanderen.

Advocatenorde
@Advocatenorde

Follow

Vanmiddag spoeddebat Juridisch Loket: PvdA, SP, CDA en D66 tegen sluiting balies. Ook NOvA heeft ernstige bezwaren: [rechtsbijstandjuistnu.nl/sluiting-balie...](#)

9:53 AM - 14 Apr 2015

Retweets 34 Likes 3

Bernard de Leest, algemene raad:

“Geen ongebreidelde kostenstijging gefinancierde rechtsbijstand”

In 2015 lieten twee commissies hun licht schijnen over de toekomst van de gefinancierde rechtsbijstand: de commissie Wolfsen en de commissie ‘Duurzaam stelsel gefinancierde rechtsbijstand’. Deze laatste, ook bekend als de commissie Barkhuysen, is ingesteld en intensief begeleid door de NOvA en medegefinancierd door 13 grote advocatenkantoren.

“Het werk van de commissie Duurzaam stelsel heeft veel waardevolle informatie opgeleverd. De belangrijkste conclusie is dat zeker geen sprake is van ongebreidelde groei van de kosten van gefinancierde rechtsbijstand”, zegt Bernard de Leest, die als lid van de algemene raad dit onderwerp in zijn portefeuille heeft. “De kosten lopen vooral op door complexe regelgeving van de wetgever en door problemen in de uitvoering hiervan. De Wet werk en zekerheid en de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn hier het afgelopen jaar duidelijke voorbeelden van. Zij zorgen ervoor dat een groter beroep wordt gedaan op de eerstelijns rechtsbijstand. En omdat het wiel opnieuw moet worden uitgevonden, hangt er ook in de tweede lijn een prijskaartje aan.”

Volgens Bernard de Leest wordt 2016 een spannend jaar voor de gesubsidieerde rechtsbijstand. “Dan gaan we het hebben over de praktische gevolgen van de rapporten. We zijn het op hoofdlijnen eens met de ijkpunten van de commissie Wolfsen om te komen tot een toekomstbestendig stelsel, maar we zien nog wel forse problemen in de uitwerking.”

HERZIENING WETBOEK VAN STRAFVORDERING

De minister van Veiligheid en Justitie heeft op 1 oktober 2015 de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn plannen voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Hiermee is een eerste formele stap gezet naar een wetboek dat beoogt aan te sluiten bij de moderne, digitale samenleving en dat toegankelijker is voor de rechtspraak en de burger.

De NOvA was ook in 2015 intensief betrokken bij verschillende discussies over de [herziening van het Wetboek van Strafvordering](#), onder meer in werkgroepen, expertmeetings en overleggen met het departement. Hierbij is nauw samengewerkt met beleidsadviseurs en de portefeuillehouder van de algemene raad. Daarnaast hebben de adviescommissie strafrecht (ACS) en een aantal advocaten de NOvA geadviseerd over dit omvangrijke en ingrijpende wetgevingsproject.

In maart 2015 heeft de NOvA een [advies](#) aan de minister uitgebracht over de Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering. In november 2015 is, bij de indiening van dit stuk bij de Eerste en Tweede Kamer, een [brief](#) gezonden aan alle justitiewoordvoerders. Hierin heeft de NOvA duidelijk gemaakt dat de eerder geuite zorgen helaas nog altijd bestaan.

In 2016 vindt de parlementaire behandeling van de Contourennota plaats. Daarnaast komen alle twintig afzonderlijke conceptwetsvoorstellen voor consultatie beschikbaar. De NOvA volgt de behandeling in de Kamer op de voet en zal over alle relevante voorstellen wederom advies uitbrengen.

Bert Fibbe, algemene raad:

“Bij modernisering Strafvordering eerst praktische knelpunten oplossen”

In 2015 had de modernisering van het Wetboek van Strafvordering volop de aandacht van Bert Fibbe, portefeuillehouder strafrecht in de algemene raad. Op 22 december 2015 oordeelde de Hoge Raad dat iedere verdachte die door de politie wordt verhoord met onmiddellijke ingang recht heeft op rechtsbijstand. Per 1 maart 2016 moet de politie iedere verdachte actief op dat recht wijzen. Fibbe: “Ik ben tevreden met deze uitspraak, maar ook teleurgesteld dat die nodig was om het departement en de politie tot echte actie te bewegen. Ook ben ik ongelukkig met het feit dat we er in 2015 niet zijn uitgekomen als het gaat om de beloning en de werkwijze. In 2016 blijven wij aandringen op een actieve rol van advocaten bij het verhoor en op een reële vergoeding van de kosten van verhoorbijstand. Die vergoeding zal voldoende moeten zijn om de verhoorde het vertrouwen te geven dat bijstand ook daadwerkelijk kan worden verleend. Nu is dat niet het geval.”

De NOvA had in 2015 ook veel aandacht voor het afluisteren van gesprekken tussen advocaten en cliënten door inlichtingendiensten. “Dit

vind ik verwerpelijk,” zegt Bert Fibbe. “Dat zou louter moeten kunnen na inhoudelijke toestemming van een rechter. Dat hebben we bij de diverse betrokken departementen ook onder de aandacht gekregen.”

Verder heeft rechtsbijstand, ondanks vele inspanningen vanuit de advocatuur en van het OM, nog altijd geen structurele plek binnen ZSM. Bert Fibbe: “Uit de pilots bleek dat alle betrokken partijen zeer te spreken waren over de gevolgde werkwijze. Hierbij draaien advocaten bureau-diensten en kunnen verdachten alleen bij hen afstand doen van rechtsbijstand. Het enige ontbrekende element lijkt – ook hier – een adequate financiering.”

“In 2016 zullen we veel werk hebben aan de herziening van het Wetboek van Strafvordering,” blikt Bert Fibbe vooruit. “Ik maak me er persoonlijk hard voor dat dit geen theoretische exercitie wordt. Eerst moeten we ervoor zorgen dat de praktische knelpunten worden opgelost.”

ZSM

Van eind 2014 tot medio 2015 is in drie arrondissementen een pilot met rechtsbijstand uitgevoerd in het kader van het [programma ZSM](#). Met de ZSM-werkwijze beoogt het Openbaar Ministerie zaken sneller af te doen. Eén van de veel voorkomende afdoeningswijzen is de (buitengerechtelijke) OM-straftbeschikking. In dit kader wijst de NOvA al langer op het belang van een goed geregelde rechtsbijstand.

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) heeft de Erasmus Universiteit in 2015 [onderzoek gedaan naar de pilots](#). Alle betrokken partijen waren erg te spreken over de gevolgde werkwijze. Deze vloeit voort uit het [advies van de werkgroep ZSM en Rechtsbijstand](#), waarin ook de NOvA heeft geparticipeerd. De minister zal, geadviseerd door onder meer de NOvA, een besluit nemen over de wijze waarop rechtsbijstand in het ZSM-proces vorm krijgt. Niet in de laatste plaats zijn daarbij financiële investeringen van belang.

RAADSMAN BIJ POLITIEVERHOOR

Op 22 december 2015 heeft de Hoge Raad een [belangrijk arrest](#) gewezen met betrekking tot [rechtsbijstand tijdens het politieverhoor](#) door een raadsman (advocaat van de verdachte). Eerder dan de Europese richtlijn voorschrijft (november 2016), moeten aangehouden verdachten er al per 1 maart 2016 uitdrukkelijk op worden gewezen dat zij tijdens het politieverhoor recht hebben op bijstand door een advocaat. Alleen wanneer zij hier ondubbelzinnig afstand van doen vindt geen verhoorbijstand plaats.

Met deze uitspraak zijn de eerder door de NOvA benoemde aandachtspunten nog urgenter geworden. Het gaat daarbij met name om de mate waarin een advocaat in Nederland tijdens een politieverhoor ook daadwerkelijk actief als rechtsbijstandverlener kan optreden, zoals de richtlijn voorschrijft. Ook het ontbreken van een adequate financiering van deze vorm van rechtsbijstand bergt het risico in zich dat dit recht illusoir wordt. De NOvA blijft zich er ook in 2016 voor inspannen dat deze en andere aandachtspunten vanuit de advocatuur worden meegenomen in het vormgeven van het recht op bijstand tijdens politieverhoor.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN BINNEN HET STRAFRECHT

Daarnaast speelde vorig jaar een groot aantal andere ontwikkelingen op het terrein van het strafrecht. Bijvoorbeeld de problematiek van [opnameapparatuur in spreekkamers van gevangenissen](#), waardoor de vertrouwelijkheid van gesprekken tussen advocaten en cliënten niet lijkt te kunnen worden gegarandeerd. Dit heeft de NOvA aangekaart bij de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Ook neemt de digitalisering binnen het straf(proces)recht toe. Zo krijgen advocaten sinds augustus 2015 strafdossiers verstrekt via het [advocatenportaal Mijn Strafdossier](#). Over al deze en andere ontwikkelingen die de praktijkuitoefening van de strafrechtadvocatuur of rechtzoekenden raken, maakt de NOvA, gevraagd en ongevraagd, haar standpunten kenbaar.

CCBE

In de 2015 is de capaciteit op het beleidsterrein Buitenland uitgebreid. De positie van de NOvA in de Raad van Europese Balies ([Council of Bars and Law Societies of Europe, CCBE](#)) is hierdoor versterkt, onder andere door de vertegenwoordiging in relevante CCBE-werkgroepen en -commissies uit te breiden. Om deze posities in te vullen, heeft de algemene raad een aantal deskundige advocaten benoemd.

Behalve bij inhoudelijk relevante dossiers is de NOvA actief betrokken bij trajecten om de bestuurlijke structuur van de CCBE en de [European Lawyers Foundation \(ELF\)](#) efficiënter te maken.

De Nederlandse delegatie bij de CCBE heeft dit jaar de vijf Standing Committees bijgewoond. Hiervan is er één in Den Haag georganiseerd in verband met de officiële oprichting van de ELF. De plenaire vergadering in november is vanwege de terreurdreiging in België geannuleerd.

BIJEENKOMSTEN BUITENLAND

Traditiegetrouw heeft de NOvA ook dit jaar tijdens de conferentie van de [International Bar Association \(IBA\)](#) een netwerkborrel georganiseerd in de residentie van de Nederlandse ambassadeur in Wenen. Naast Nederlandse advocaten was dit jaar ook een aantal buitenlandse relaties aanwezig. Samen met lid van de algemene raad Hans Vogels nam de waarnemend deken Bart van Tongeren in februari deel aan de jaarlijkse [Europäische Präsidentenkonferenz](#) in Wenen.

De waarnemend deken woonde eind september ook de Opening of the Legal Year in Londen bij.

Op uitnodiging van de Union of Iranian Bar Associations hield Hans Vogels in juli tijdens een conferentie in Teheran een speech met als onderwerp 'Independence of the Legal Profession'.

De algemeen secretaris heeft deelgenomen aan de conferentie van de CEEBA (Chief Executives of European Bar Associations) die dit jaar in Kopenhagen plaatsvond.

Daarnaast hebben werkbezoeken plaatsgevonden aan de [Deutscher Anwaltverein](#) (DAV) en de [Orde van Vlaamse Balies](#) (OVB). Ook is dit jaar deelgenomen aan de bijeenkomst van Duits sprekende balies in Lausanne.

Hans Vogels, algemene raad:

“Gedachtegoed van de Nederlandse onafhankelijke advocatuur uitdragen”

“We hebben in 2015 veel geïnvesteerd in de CCBE,” aldus Hans Vogels, tot eind 2015 AR-lid met Europese aangelegenheden in zijn portefeuille. “Bijvoorbeeld door de governance helpen te versterken, zodat de CCBE ook in de toekomst een gezaghebbende instelling blijft. Op zijn beurt heeft de CCBE geïntervenieerd in de zaak Prakken d’Oliveira. Dit heeft extra gewicht in de schaal gelegd in het debat over het af luisteren van advocaten door de AIVD en de MIVD.”

Tijdens de conferentie ‘Independence of the legal profession’ in Teheran sprak Hans Vogels, op uitnodiging van de Iranian Bar Associations’ Union, over de Nederlandse advocatuur. “De NOvA wil het gedachtegoed van de Nederlandse onafhankelijke advocatuur uitdragen en verbinding leggen met advocaten elders,” aldus Hans Vogels. “Door kennis, ervaring en opvattingen uit te wisselen, helpen advocaten elkaar een bijdrage te leveren aan het vormgeven van de rechtsstaat.”

MEDIATION

De initiatiefwetsvoorstellen mediation, die begin 2014 zijn ingediend door toenmalig Tweede Kamerlid Van der Steur, zijn bij zijn aantreden als minister van Veiligheid en Justitie ingetrokken. Een nieuw wetsvoorstel mediation, dat het kabinet naar verwachting eind 2015 ter openbare consultatie zou voorleggen, heeft op zich laten wachten. Ervan uitgaande dat een nieuw wetsvoorstel eenzelfde doel en opzet kent als de oorspronkelijke voorstellen, blijft de NOvA onverminderd positief over de algemene uitgangspunten: dejuridisering, vermindering van de druk op de rechterlijke macht en de eigen verantwoordelijkheid van partijen voor oplossing van geschillen zonder tussenkomst van de rechter.

Kritisch blijft de NOvA over onder andere een eventueel verplichtend karakter van mediation en over een (te) verregaande overheidsbemoediging. De NOvA heeft er eind juni 2015 bij het ministerie van Veiligheid en Justitie dan ook op aangedrongen om mediation een plek te geven binnen bestaande wetgeving, in plaats van nieuwe wetgeving op te tuigen. De in 2015 door de NOvA opgerichte adviescommissie Mediation zal de algemene raad op dit gebied verder adviseren.

Aai Schaberg, algemene raad:

“Geef mediation vooral een plek binnen bestaande regelgeving”

De aard van geschillen verandert, de mondigheid van de burger neemt toe en nieuwe wetten leiden tot nieuwe geschillen. Is mediation een antwoord op deze ontwikkelingen? “Ja”, zegt AR-lid Aai Schaberg met het onderwerp mediation in zijn portefeuille volmondig. “Maar geef mediation vooral een plek binnen bestaande regelgeving, in plaats van het optuigen van nieuwe regelgeving. Ik vrees voor jurisdisering, onnodige vertraging en substantiële kostenverhoging”, doelend op het nieuwe wetsvoorstel zoals het kabinet dat waarschijnlijk zal indienen. Een ander principieel bezwaar van Aai Schaberg tegen dit wetsvoorstel is het vermoedelijk verplichtende karakter. “Dit is in strijd met het uitgangspunt van mediation, namelijk vrijwilligheid. Daarnaast loopt de onafhankelijkheid van de mediator gevaar als de overheid een door diezelfde overheid gecontroleerd mediatorregister verplicht stelt. En dan heb ik het nog niet over de rechtzoekende die daardoor beperkt wordt in het recht zelf te kiezen voor een mediator.”

KEI - PROGRAMMA KWALITEIT EN INNOVATIE RECHTSPRAAK

De ontwikkelingen binnen het programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak (project KEI) volgen elkaar in hoog tempo op, vooral als het gaat om digitaal procederen. De wetgeving om dit mogelijk te maken is in 2015 op punten aangepast. Voordat verplicht digitaal procederen een feit zal zijn, moet de Eerste Kamer de wetsvoorstellen nog aannemen. Vooruitlopend daarop zal vrijwillig digitaal procederen in 2016 voor een gedeelte van de advocatuur zijn intrede doen, zoals in asiel- en bewaringszaken.

Van belang is dat de overgang naar digitaal procederen voor de advocatuur zo goed mogelijk verloopt. De gevolgen van de digitalisering zijn ingrijpend voor het werkproces van de advocaat. Deze moet kunnen beschikken over een goed werkend, compleet, veilig en betrouwbaar digitaal systeem om zijn cliënt optimaal te kunnen bijstaan.

Om de ontwikkelingen op de voet te volgen participeerde de NOvA ook in 2015 in tal van overleggen met de Raad voor de rechtspraak, in gebruikerstesten en in werkgroepen met advocaten, ondersteuners en bestuurders. Hieruit zijn verschillende punten aan het licht gekomen die volgens de NOvA dienen te worden opgelost voordat digitaal procederen van start kan gaan en kan slagen.

Leonard Böhmer, algemene raad:

“Zorgen voor een goed getest systeem en een goed vangnet”

Het programma KEI zorgt ervoor dat iedereen in Nederland in de toekomst met een digitaal dossier kan procederen bij de rechter. Voor de advocatuur betekent dit een grote aanpassing in de huidige manier van werken. Leonard Böhmer, per 1 september 2015 lid van de algemene raad: “De NOvA is voorstander van digitalisering, maar wij stellen vraagtekens bij de snelheid waarmee het programma wordt doorgevoerd. De ervaring leert dat geen enkel ICT-programma foutloos is. Als het fout gaat bij digitaal procederen, dan zijn de gevolgen groot, vooral voor de rechtzoekende. Wij pleiten voor een goed getest systeem en een goed vangnet.”

ADVOCATENPORTAAL MIJN STRAFDOSSIER

Het [advocatenportaal Mijn Strafdossier](#) is een gezamenlijk initiatief van de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie om processtukken binnen strafdossiers digitaal uit te wisselen. In 2015 is dit digitale strafportaal verder ontwikkeld. Met ingang van 1 augustus krijgen advocaten in de zogenoemde GPS-zaken (geïntegreerd processysteem strafrecht) de stukken uitsluitend nog digitaal aangeleverd. Sindsdien hebben ongeveer 1.650 advocaten maandelijks rond de 3.700 stukken gedownload. De NOvA heeft de ontwikkelingen steeds constructief-kritisch gevolgd en zal dit ook in 2016 blijven doen.

Bart van Tongeren, waarnemend deken in 2015:

“Kritisch meedenken bij invoering van digitalisering van de rechtspraak”

De digitalisering van de rechtspraak is in 2015 een concrete fase ingegaan. De focus in het wetgevingstraject, waarin de NOvA gevraagd en ongevraagd heeft geadviseerd, verschuift nu naar de praktische implementatie. “De zorgen die we eerder hebben geuit over de haalbaarheid en betaalbaarheid zijn niet ongegrond gebleken,” aldus Bart van Tongeren, in 2015 waarnemend deken. De invoering is in 2015 enige keren vooruitgeschoven en zal nu gefaseerd plaatsvinden per gerecht, in plaats van in één keer voor alle gerechten. “Hoewel we een zorgvuldige invoering toejuichen, is het vervelend voor de gebruiker dat er straks enige tijd per gerecht verschil zal zijn in de mate waarop digitaal gewerkt kan worden. Uiteraard blijft de NOvA ook in 2016 als sparring partner kritisch meedenken bij dit enorme project, dat een grote impact op de advocatuur zal hebben.”

NOvA IN DE MEDIA

Het afgelopen jaar heeft de NOvA de relatie met de media geïntensiveerd. Met een offensief mediabeleid heeft de NOvA ontwikkelingen die van belang zijn voor de advocatuur onder de aandacht gebracht.

Na een interview in het [Financieele Dagblad](#), waarin het OM pleitte voor inperking van het verschoningsrecht, maakte de NOvA via de [NRC](#), het [FD](#) en de [vakmedia](#) duidelijk dat aan het beroepsgeheim van advocaten niet te tornen valt.

Verder liet de NOvA in het [AD](#) het tegengeluid vanuit de advocatuur horen naar aanleiding van het [wetsvoorstel](#) van minister Plasterk (BZK), dat verregaande af luisterbevoegdheden regelt voor de inlichtingendiensten AIVD en MIVD. Na een toelichting op [BNR Nieuwsradio](#) wilde Plasterk graag met de NOvA om tafel.

Daarnaast wisten media de NOvA te vinden bij de commotie over de bezuinigingen op de rechtspraak, politie en OM. In onder andere het [AD](#), het vakblad [Opportuun](#) en op [YouTube](#) gaf de NOvA haar visie op de gevolgen ervan voor de rechtspraak. Eind 2015 kwamen de commissies [Wolfsen](#) en [Barkhuysen](#) met hun langverwachte rapporten over de gevolgen van de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand. De commissie Barkhuysen wist haar boodschap breed over de Bühne te brengen, mede dankzij een artikel van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) dat zowel de [Telegraaf](#) als verschillende [regionale media](#) overnamen.

In 2015 heeft de NOvA meer dan 250 mediavragen beantwoord.

Leonard Böhmer, algemene raad:

“Online discussie en dialoog via het Advocatenblad stimuleren”

Het Advocatenblad wordt vanaf 2016 uitgegeven door Boom juridisch. Na een hobbelijke start was in februari 2016 het eerste nieuwe nummer een feit. “De komende jaren werken wij aan een blad met een stevige juridische en vakinhoudelijke basis,” verklaart Leonard Böhmer, per 1 september 2015 lid van de algemene raad. “Daarnaast blijven we advocaten de mogelijkheid bieden eigen stukken te publiceren over issues en ontwikkelingen die voor de beroepsgroep relevant zijn. Op deze manier willen we nog beter aan te sluiten bij wat er leeft binnen de beroepsgroep. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan verdere vernieuwing en digitalisering van het blad. Via een online platform op de website van het Advocatenblad willen we de discussie en dialoog stimuleren. Niet alleen over artikelen in het blad, maar bijvoorbeeld ook over nieuwe regelgeving, actuele (tucht)rechtspraak, de organisatie van advocatenkantoren en innovatieve ontwikkelingen binnen de advocatuur.”

NOvA EN DE POLITIEK

Voor de NOvA begon en eindigde 2015 met de toegang tot het recht. Mede dankzij de herhaaldelijke aandacht die de NOvA hiervoor heeft gevraagd nam de Eerste Kamer begin 2015 de [motie Franken](#) aan. Daardoor werden de plannen voor de [gefinancierde rechtsbijstand opgeschort](#). In december presenteerden de commissies [Barkhuysen](#) en [Wolfsen](#) hun rapporten. De regering zal in het voorjaar van 2016 met haar [reactie](#) komen. De NOvA blijft dit uiteraard nauwlettend volgen. Lang heeft de NOvA ook [gestreden tegen de verhoging van de griffierechten](#). De aankondiging dat dit [wetsvoorstel wordt ingetrokken](#) is door de NOvA dan ook verwelkomd.

Ook op andere terreinen heeft de NOvA bij de politiek voortdurend haar standpunten onder de aandacht gebracht. Dit is een niet-aflatend proces bij dossiers zoals het [afluisteren van advocaten](#), de niet weggenomen [zorgen over de uitvoering van het KEI-programma](#) en de [contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering](#).

Verder heeft de NOvA haar visie gegeven op de vele [wetsvoorstellen die in 2015 zijn uitgebracht](#) en heeft zij diverse volksvertegenwoordigers gevraagd en ongevraagd van informatie voorzien.

Advocatenorde
@Advocatenorde

Follow

Brekend: moties SP, D66 en CDA over extra geld voor politie, OM en rechtbanken. Bij afwijzing zullen zij de [#VenJbegroting](#) verwerpen.

4:51 PM - 26 Nov 2015

22

SOCIAL MEDIA

Al vijf jaar publiceert de NOvA via social media nieuws, opiniestukken, wetgevingsadviezen en tips voor advocaten en iedereen die geïnteresseerd is in de advocatuur en het recht in het algemeen. Ook in 2015 is de interesse voor content van de NOvA blijven toenemen.

Met ongeveer 9.000 volgers op [Twitter](#) behoort de NOvA tot de vier populairste accounts op het gebied van recht en justitie in het Nederlandse taalgebied. Op [LinkedIn](#) beheert de NOvA het grootste juridische forum van Nederland, met ruim 9.000 leden die dagelijks discussiëren over alles van gedragsregels tot interessante PO-cursussen. Meer publieksgerichte informatie plaatsen wij ook op [Facebook](#), bijvoorbeeld onze doorlopende [campagne om rechtsbijstand te behouden](#) voor de laagste inkomens.

In 2015 is de NOvA begonnen met het uitzenden van bijeenkomsten via [Periscope](#). Via deze app kunnen geïnteresseerden live meekijken en -luisteren met bijvoorbeeld het Innovatieplatform en het Gerbrandydebat. Ook kunnen kijkers via de app commentaar geven en vragen stellen. De eerste uitzendingen toonden aan dat dit een succesvolle en laagdrempelige manier is om meer belangstellenden deel te laten nemen aan onze activiteiten. Hier zullen we in 2016 dus zeker mee doorgaan.

Advocatenorde @Advocatenorde · 1 dec. 2015
LIVE op [#Periscope](#): Innovatieplatform 2 NOvA [periscope.tv/w/aS2oyDYyNjgw...](#)

Interacties (retweet, like, etc.)

GERBRANDYDEBAT 2015

Het zesde Gerbrandydebat op 11 november trok een volle zaal met 200 bezoekers. Advocaten en politici debatteerden in de Haagse Sociëteit De Witte over onderwerpen die de advocatuur raken. Actuele thema's waren deze keer de kwaliteit van rechtspleging (in relatie tot de Justitiebegroting) en het af luisteren van advocaten.

Gastpreker Wouter Veraart, hoogleraar Rechtsfilosofie, opende de avond met een gloedvol betoog waarin hij benadrukte dat 'rechtspleging geen genadebrood is'. Advocaten Michiel Pestman en André Seebregts betoogden dat de rechter voorafgaand moet oordelen over het af luisteren door de overheid. 'Tap me niet' zeggen de aanwezigen aan het eind van de avond met speciale stickers op hun telefoon. Dit signaal is door diverse media opgepakt, zoals Advocatenblad, Mr., Advocatie en de NVvR.

SEMINAR ADVIESCOMMISSIES

Het eerste seminar voor alle leden van de NOvA-adviescommissies vond op 30 april plaats in het West-Indisch Huis in Amsterdam. De bijeenkomst stond in het teken van het stroomlijnen van de samenwerking tussen de NOvA en de adviescommissies wetgeving.

Eerste Kamerleden Hans Franken (CDA) en Bob Ruers (SP) spraken over de informatiebehoefte die zij als senatoren in het wetgevingstraject hebben. Zij wezen op het belang om – uiteraard goed leesbare – wetgevingsadviezen ruim op tijd in te dienen. Daarnaast suggereerden de parlementariërs om in adviezen over wetsvoorstellen ook vragen op te nemen aan de regering, die zo uitgedaagd wordt zich hierover uit te spreken.

Het seminar past in het streven van de NOvA om het geluid van de advocatuur optimaal te laten doorklinken in wetgevingstrajecten. In dit licht zijn in 2015 alle adviescommissies gekoppeld aan medewerkers van de NOvA, om de samenwerking sneller en effectiever te laten verlopen. Dit is noodzakelijk omdat de laatste jaren sprake is van een duidelijke toename van het aantal wetsvoorstellen. Dat betekent een groei van het aantal adviesverzoeken aan de NOvA en dus ook een groter beroep op onze adviescommissies.

In 2016 vindt een vervolg op dit seminar plaats.

INNOVATIEPLATFORM

Om het belang van innovatie in de advocatuur te onderstrepen, introduceerde de NOvA in 2015 het Innovatieplatform. Het Innovatieplatform bestaat uit een serie bijeenkomsten waarbij advocaten en inhoudelijke experts discussiëren over innovatieve ontwikkelingen die de advocatuur raken. De NOvA biedt advocaten hiermee de mogelijkheid op de hoogte te blijven van veranderingen die impact hebben op de invulling van het beroep van advocaat.

Tijdens elke bijeenkomst van het Innovatieplatform staat een actueel thema centraal, ingeleid door een panel van deskundigen. De eerste bijeenkomsten vonden plaats op 13 oktober en 1 december 2015 in het West-Indisch Huis te Amsterdam. De onderwerpen waren [Alternative Business Structures](#), [Mediation](#) en [ICT & vertrouwelijkheid](#).

Voor het Innovatieplatform is veel animo. Per bijeenkomst schoven circa 200 advocaten aan en keken 150 volgers online mee met de [live-uitzending via Periscope](#). Via de [website](#) kunt u de verslagen teruglezen en de [video-impressie](#) bekijken.

Ook in 2016 staan weer twee bijeenkomsten rondom innovatieve thema's op het programma.

Ruben Alderse Baas, algemene raad:

“Innovatieplatform krijgt een vervolg in 2016”

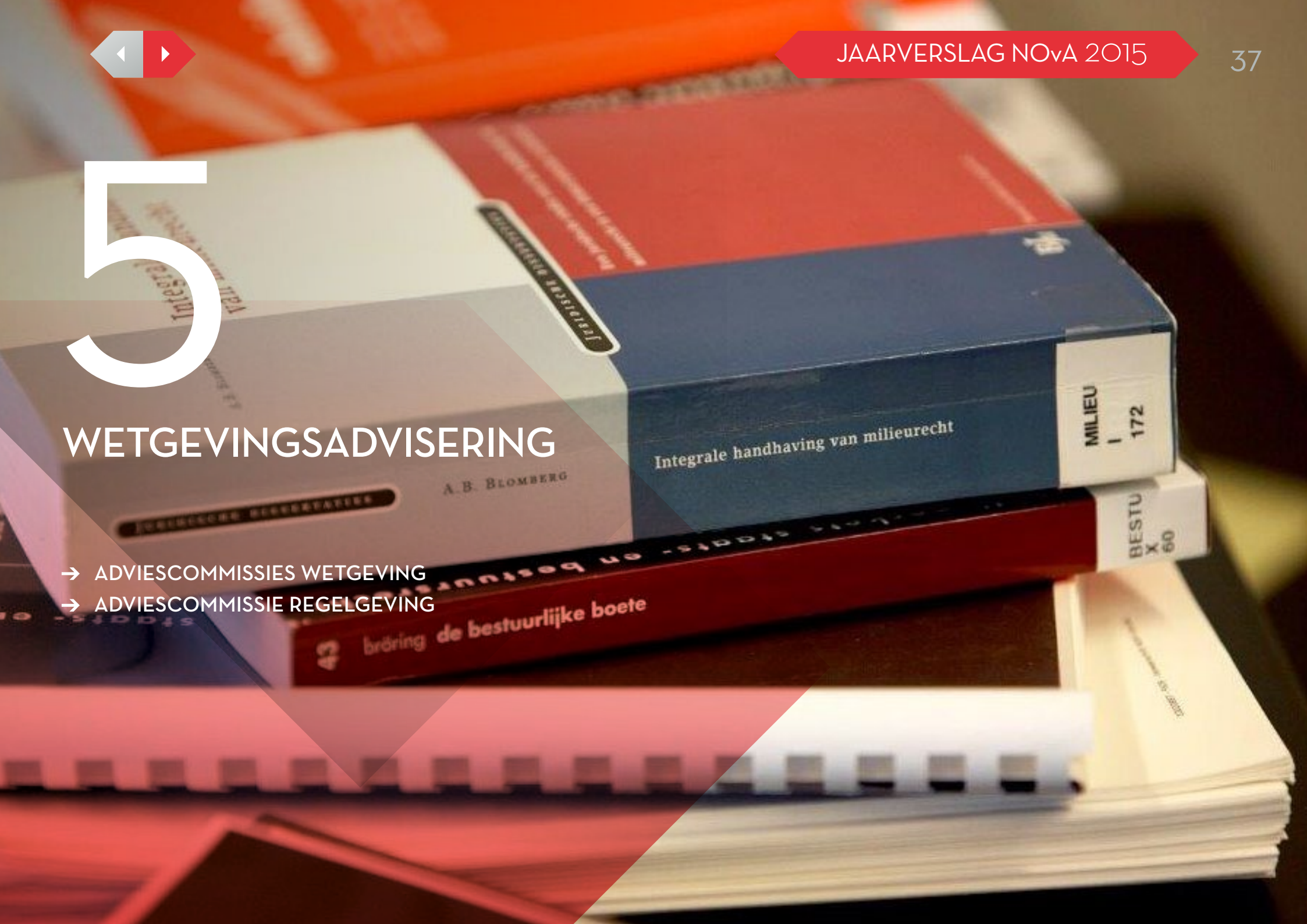
De juridische sector ontwikkelt zich snel. De advocatuur krijgt te maken met veel innovaties die grote impact hebben op de dagelijkse praktijkvoering. “Om de recente ontwikkelingen met de advocatuur te delen hebben we in 2015 het Innovatieplatform geïntroduceerd,” zegt Ruben Alderse Baas, die zich binnen de algemene raad richt op het thema innovatie. Het Innovatieplatform is een serie van bijeenkomsten voor en door advocaten en externe deskundigen. “Een belangrijk element is dat de deelnemers niet alleen toehoorder zijn, maar actief participeren. Hoogtepunt van de serie vond ik de discussie over ICT en vertrouwelijkheid. Omdat digitale ontwikkelingen zich in onze sector snel opvolgen, hebben veel advocaten behoefte aan houvast wat wel en niet mag. De NOvA stimuleert het bewustzijn van advocaten op ICT-gebied, zowel als het gaat om de talrijke kansen als de risico's. Concrete tips van deskundigen zijn breed gedeeld en op de website van de NOvA te lezen. Leuke bijkomstigheid is dat de bijeenkomsten online ook live te volgen zijn via Periscope.”

In 2016 krijgt het Innovatieplatform een vervolg. Onderwerpen komen grotendeels voort uit de actualiteit waarmee de juridische sector zich geconfronteerd ziet, zoals robotisering en datalekken. Ruben Alderse Baas: “Innovatie zit wat mij betreft niet alleen in digitalisering en verdere toegankelijkheid van informatie, maar ook in de processen en de kwaliteit van de dienstverlening.” Daarbij is de mate waarin het gedragsrecht voor de advocatuur zich verhoudt tot de nieuwe technologie een vraag die de NOvA bezig blijft houden. “In 2016 worden de gedragsregels herzien, om deze naar verwachting in 2017 te kunnen presenteren. Ook wordt dit voorjaar de dilemma-app gelanceerd. Deze applicatie, die is ontwikkeld in samenwerking met de advocatuur, het notariaat en de accountancy, biedt uitdagende mogelijkheden om ethische kwesties over ons vak aan de orde te stellen.”

5

WETGEVINGSADVISERING

- ADVIESCOMMISSIES WETGEVING
- ADVIESCOMMISSIE REGELGEVING

ADVIESCOMMISSIES WETGEVING

In 2015 zijn drie nieuwe adviescommissies wetgeving opgericht: Mediation, Buitenland en Rechtsstatelijkheid. In totaal telt de NOvA nu 18 adviescommissies. Samen beslaan deze bijna alle disciplines van het recht. De gevraagde en ongevraagde adviezen over wetsvoorstellen en besluiten dragen bij aan betere wet- en regelgeving.

Namens de NOvA hebben de adviescommissies in 2015 in totaal 65 keer advies uitgebracht, bijvoorbeeld over:

- wijziging van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten,
- Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering,
- Afschaffing eerste gehoor en de oplegging en duur van het inreisverbod,
- wetsvoorstel Wet bescherming erfgenamen tegen schulden
- wetsvoorstel Herziening kinderalimentatie.

ADVIESCOMMISSIE REGELGEVING

Op verzoek van de algemene raad heeft de adviescommissie regelgeving in 2015 twee adviezen uitgebracht.

Het advies van 16 juli 2015 betreft de Wijzigingsverordening cassatiebalie in strafzaken. Dit ziet op de aanpassing van de huidige regelgeving omtrent civiele cassatie in verband met de invoering en inrichting van een cassatiebalie in strafzaken.

Het advies van 23 oktober 2015 betreft de Veegverordening 2015. Dit ziet op de actualisatie van de op 1 januari 2015 in werking getreden Verordening op de advocatuur. De adviescommissie heeft zich met name gebogen over een aantal principiële zaken zoals:

- toelating tot het vervolg van de beroepsopleiding advocaten in relatie tot de betaling van het cursus- en examengeld;
- wat wordt verstaan onder 'een onderdeel van het onderwijs' (artikel 3.18, vijfde lid);
- vrijstelling van het examen, mede in relatie tot de vrijstelling deelname onderwijs;
- toelating tot een nieuw examen na het vervallen van de inschrijving als advocaat bij de Hoge Raad in burgerlijke zaken.

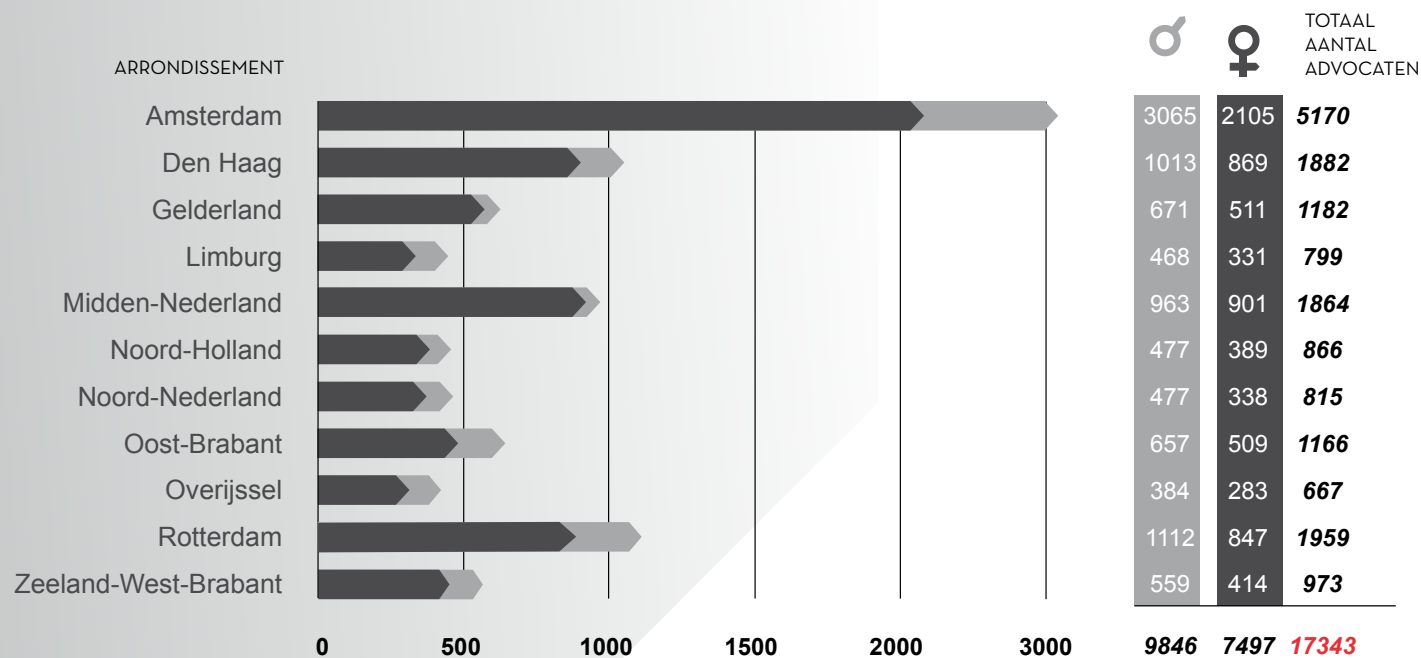

6

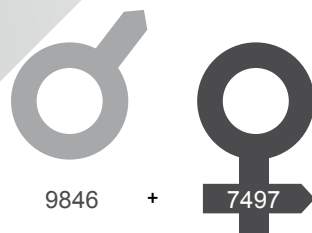
TABEAU

- AANTAL ADVOCATEN MANNEN EN VROUWEN
- TOTAAL AANTAL ADVOCATEN
- GROEI VAN DE BALIE
- TOTAAL AANTAL ADVOCATEN PER ARRONDISSEMENT
- AANTAL VESTIGINGEN VAN KANTOREN PER ARRONDISSEMENT
- VERDELING LEEFTIJDOPBOUW PER ARRONDISSEMENT
- AANTAL BEËDIGDE ADVOCATEN

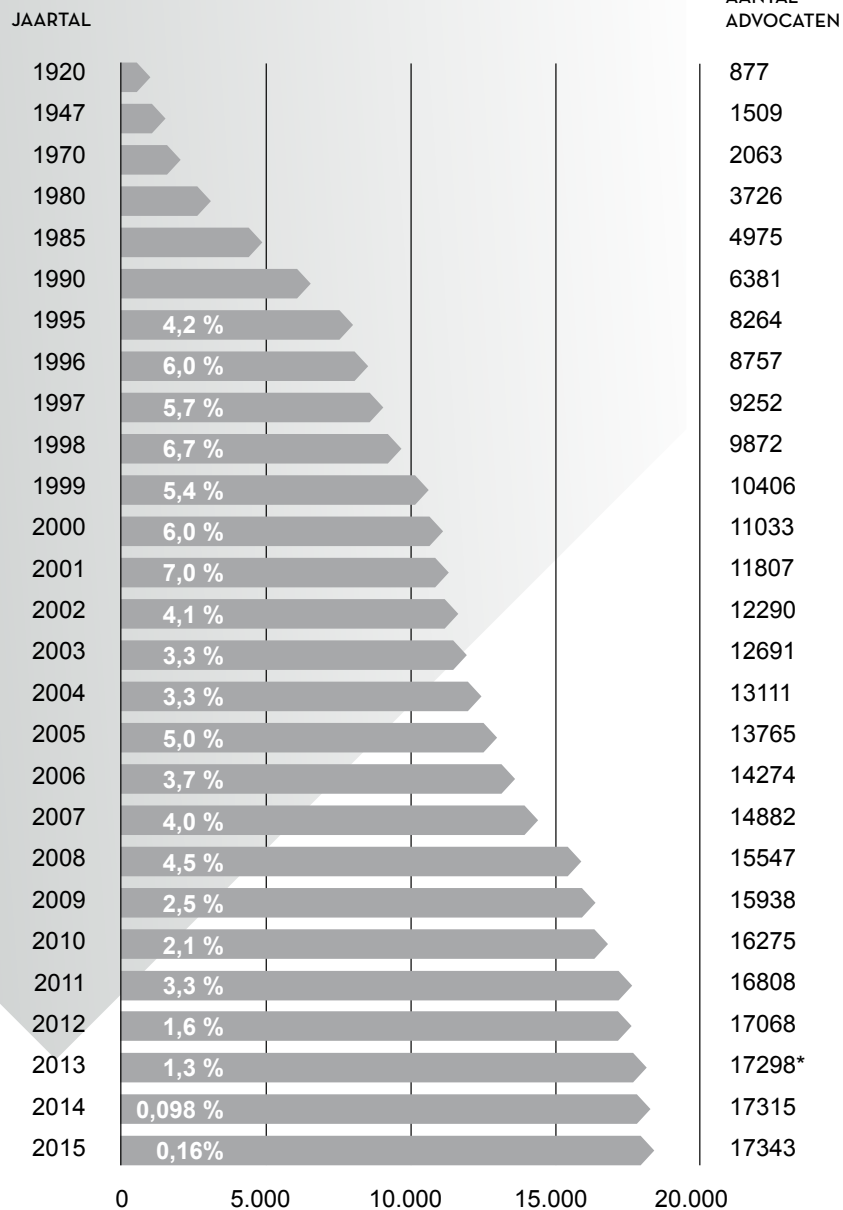
AANTAL ADVOCATEN MANNEN EN VROUWEN PER 1 JANUARI 2016

TOTAAL AANTAL
ADVOCATEN 2015 **17343**

GROEI VAN DE BALIE PER 1 JANUARI 2016

* Er kunnen kleine verschillen zijn ten opzichte van het aantal schrappingen en toetredingen. Dit heeft te maken met het meetmoment.

AANTAL ADVOCATEN PER ARRONDISSEMENT,
VERDELING PER KANTOOR PER 1 JANUARI 2016

ARRONDISSEMENT	éénpitters	2 tot 5 advocaten	6 tot 20 advocaten	21 tot 60 advocaten	60+ advocaten	TOTAAL AANTAL ADVOCATEN
Amsterdam	555	1072	1118	687	1738	5170
Den Haag	357	518	482	392	133	1882
Gelderland	242	374	324	179	63	1182
Limburg	155	336	253	55		799
Midden-Nederland	395	700	532	100	137	1864
Noord-Holland	165	378	272	51		866
Noord-Nederland	154	300	292	69		815
Oost-Brabant	183	421	324	174	64	1166
Overijssel	122	223	197	125		667
Rotterdam	332	620	563	242	202	1959
Zeeland-West-Brabant	187	364	313	109		973
EINDTOTAAL	2847	5306	4670	2183	2337	17343

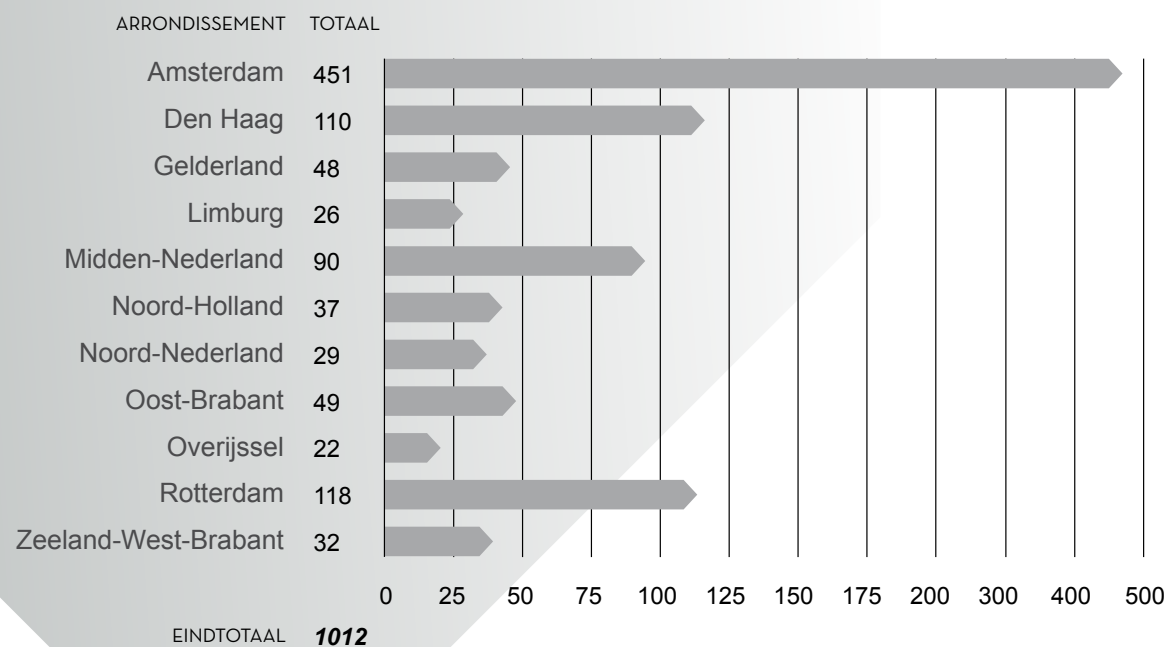
AANTAL VESTIGINGEN VAN KANTOREN PER ARRONDISSEMENT PER 1 JANUARI 2016

ARRONDISSEMENT	éénpitters	2 tot 5 advocaten	6 tot 20 advocaten	21 tot 60 advocaten	60+ advocaten	TOTAAL AANTAL VESTIGINGEN
Amsterdam	555	361	127	21	13	1077
Den Haag	357	186	51	12	1	607
Gelderland	242	127	34	6	1	410
Limburg	155	116	28	2		301
Midden-Nederland	395	248	57	4	2	706
Noord-Holland	165	139	34	2		340
Noord-Nederland	154	110	31	3		298
Oost-Brabant	183	144	34	6	1	368
Overijssel	122	79	19	3		223
Rotterdam	332	221	55	6	3	617
Zeeland-West-Brabant	187	122	31	4		344
EINDTOTAAL	2847	1853	501	69	21	5291

VERDELING LEEFTIJDOPBOUW
PER ARRONDISSEMENT PER 1 JANUARI 2016

ARRONDISSEMENT	21 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar	51 tot 60 jaar	61 tot 70 jaar	71 tot 80 jaar	81+ jaar	onbekend	TOTAAL AANTAL ADVOCATEN
Amsterdam	1102	1795	1193	758	287	31	3	1	5170
Den Haag	227	559	531	374	163	25	3		1882
Gelderland	135	367	319	211	142	8			1182
Limburg	101	265	173	151	98	11			799
Midden-Nederland	205	538	549	388	169	15			1864
Noord-Holland	88	241	236	193	98	8		2	866
Noord-Nederland	70	219	216	186	113	11			815
Oost-Brabant	164	421	261	216	96	8			1166
Overijssel	69	199	182	152	64	1			667
Rotterdam	326	628	466	347	172	19	1		1959
Zeeland-West-Brabant	116	306	258	201	87	5			973
EINDTOTAAL	2603	5538	4384	3177	1489	142	7	3	17343

AANTAL BEËDIGDE ADVOCATEN IN 2015

7

TOEZICHT

- INVOERING WET POSITIE EN TOEZICHT ADVOCATUUR
- ONDERSTEUNING LOKALE ORDEN
- DEKENBERAAD
- CENTRALE CONTROLE OP DE VERORDENING
- UNIT FINANCIËEL TOEZICHT ADVOCATUUR
- WET TER VOORKOMING VAN WITWASSEN EN FINANCIËREN VAN TERRORISME
- COLLEGE VAN TOEZICHT

INVOERING WET POSITIE EN TOEZICHT ADVOCATUUR

Op 1 januari 2015 is de Wet positie en toezicht advocatuur (Wpta) in werking getreden. De Wpta heeft de Advocatenwet aanzienlijk gewijzigd. Zo zijn de kernwaarden en de geheimhoudingsplicht van de advocaat opgenomen in de Advocatenwet, is de registratie op het tableau uitgebreid met tuchtrechtelijke beslissingen en moeten onherroepelijke schorsingen en schrappingen openbaar worden gemaakt.

Veel wijzigingen hadden betrekking op het toezicht en het tuchtrecht. Door de Wpta is de deken de toezichthouder op advocaten geworden. Hiertoe beschikt hij over bevoegdheden voor toezicht op de naleving uit de Algemene wet bestuursrecht. Daarnaast is het college van toezicht geïntroduceerd dat toeziet op de wijze waarop deken toezicht uitoefenen en klachten behandelen.

De NOvA heeft zich in 2015 actief ingespannen om de bepalingen uit de Wpta goed toegepast te krijgen. Een deel van die bepalingen betrof de NOvA zelf, een ander deel de lokale orden. Medewerkers van de NOvA hebben eind 2014 en begin 2015 in nagenoeg alle arrondissementen een presentatie gegeven over de gevolgen voor advocaten van de Wpta en de nieuwe Verordening op de advocatuur. Deze bijeenkomsten zijn stuk voor stuk goed bezocht.

ONDERSTEUNING LOKALE ORDEN

De afdeling Toezicht van de NOvA ondersteunt de lokale deken bij het uitoefenen van toezicht op de advocatuur in de arrondissementen. Medewerkers van de afdeling verzorgen het secretariaat van het dekenberaad, voeren in mandaat de centrale controle op de verordening (CCV) uit en voeren in opdracht van de deken financiële onderzoeken uit, inclusief onderzoeken naar de naleving van de Wwft. Daarnaast wordt de afdeling Toezicht regelmatig benaderd door deken en medewerkers van de lokale bureaus met vragen over het toezicht, (bestuursrechtelijke) handhaving, bestuursrecht in het algemeen en de Wob. Verder helpt de afdeling Toezicht bij het verder professionaliseren van het toezicht, zoals de introductie van meer risicogestuurd toezicht.

Bart van Tongeren, waarnemend deken in 2015:

“Lokale deken zetten zich hard in voor nieuw toezichtmodel”

Het maatschappelijk debat over toezicht in de advocatuur heeft het afgelopen jaar geleid tot een aanscherping van het hele toezichtapparaat. “De lokale deken zetten zich bijzonder hard in om het nieuwe toezichtmodel tot een succes te maken,” vindt Bart van Tongeren, in 2015 waarnemend deken. “Bovendien is sinds 1 januari 2015 het college van toezicht geïntroduceerd, dat toezicht houdt op het hele systeem. Als gevolg van de nieuwe wetgeving publiceren we nu ook een lijst van geschrapte en geschorste advocaten, zodat rechtzoekenden direct kunnen zien of iemand mag optreden als advocaat of niet.”

DEKENBERAAD

In **dekenberaad** overleggen alle dekens met elkaar over de wijze waarop zij hun toezichttaken en -bevoegdheden uitoefenen en klachten behandelen. De algemeen deken en de algemeen secretaris nemen deel aan het dekenberaad, tenzij het dekenberaad anders beslist. Het dekenberaad wordt ondersteund door het secretariaat, bestaande uit NOvA-medewerkers van de afdeling Toezicht. Het secretariaat bereidt samen met de voorzitter van het dekenberaad de vergaderingen voor, verzorgt de verslaglegging en monitort de opvolging van de besluiten van het dekenberaad.

Meer informatie over het dekenberaad staat in het [jaarverslag van het dekenberaad](#).

CENTRALE CONTROLE OP DE VERORDENING

Ook in 2015 heeft de afdeling Toezicht namens de elf lokale dekens de **centrale controle op de verordeningen** (CCV) uitgevoerd.

De afdeling Toezicht heeft in de tweede week van januari 17.298 advocaten en 5.223 advocatenkantoren uitgenodigd om binnen vier weken opgave te doen in het kader van de CCV. De advocaten (611) en kantoren (230) die op 16 februari nog geen opgave hadden gedaan, zijn aangespoord dit alsnog te doen. Uiteindelijk zijn 100 advocaten en 55 kantoren overgedragen aan de dekens voor verdere actie.

De overige advocaten en kantoren zijn in eerste instantie allemaal gecontroleerd door de afdeling Toezicht van de NOvA. 95 procent van de advocaten en 85 procent van de kantoren hebben direct de status 'voldaan' gekregen. De overige advocaten en kantoren zijn verzocht de geconstateerde tekortkoming(en) toe te lichten en, voor zover noodzakelijk, te herstellen. De advocaten en kantoren die de geconstateerde tekortkoming(en) niet tijdig hebben hersteld, zijn door de afdeling Toezicht overgedragen aan de dekens voor verdere actie.

Meer informatie over de afhandeling van de CCV staat op de [website van het dekenberaad](#).

NCO – Nadere controle op de opleidingspunten

De afdeling Toezicht heeft op verzoek van de elf lokale dekens in 2015 eenmalig de Nadere controle op de opleidingspunten (NCO) uitgevoerd. In de NCO is bij tien procent van de advocaten gecontroleerd of zij het aantal in de CCV opgegeven opleidingspunten konden bewijzen.

In de eerste week van juni zijn 1.477 advocaten uitgenodigd om binnen vier weken opgave te doen in het kader van de NCO. Alle advocaten (97) die op 29 juni nog geen opgave hadden gedaan zijn overgedragen aan de dekens voor verdere actie. De overige advocaten en kantoren zijn door de afdeling Toezicht beoordeeld. 119 advocaten hebben aanvankelijk niet voldoende punten bewezen om aan hun opleidingsverplichting te voldoen en zijn overgedragen aan de lokale deken voor verdere actie.

Meer informatie over de afhandeling van de NCO staat op de [website van het dekenberaad](#).

UNIT FINANCIËEL TOEZICHT ADVOCATUUR

Drie medewerkers van de afdeling Toezicht vormen de unit Financieel toezicht advocatuur (unit FTA). De unit voert in opdracht van de deken verschillende (financiële) onderzoeken uit, waaronder deskresearch, financiële onderzoeken, Wwft-onderzoeken en themaonderzoeken.

In 2015 heeft de unit Financieel toezicht advocatuur 304 onderzoeken uitgevoerd, te weten:

- **231 deskresearch-onderzoeken**

Dit betreft het analyseren van de jaarrekeningen en/of tussentijdse cijfers van 231 verschillende kantoren. Voor een aantal kantoren zijn in 2015 meerdere analyses uitgevoerd.

- **34 financiële onderzoeken**

Dit betreft het uitvoeren van onderzoeken naar de financiële soliditeit van een kantoor.

- **10 themaonderzoeken gefinancierde rechtsbijstand**

Dit betreft onderzoeken naar de financiële positie van advocaten die voor een deel van hun praktijk actief zijn binnen de gefinancierde rechtsbijstand.

- **4 inhoudelijke onderzoeken**

Dit betreft onderzoeken naar aanleiding van door een deken ontvangen signalen.

- **4 inhoudelijke Wwft-onderzoeken**

Dit betreft onderzoeken naar aanleiding van door een deken ontvangen signalen en/of klachten.

- **21 themaonderzoeken Wwft**

Dit onderzoek, dat in 2015 is gestart, staat los van de inhoudelijke Wwft-onderzoeken en is gericht op een specifiek Wwft-gerelateerd thema.

Het aantal deskresearch-onderzoeken is ten opzichte van 2014 substantieel gestegen. De reden hiervan is dat de unit FTA sinds begin 2015 in vijf arrondissementen op verzoek van de deken voorafgaand aan ieder kantoorbezoek een deskresearch heeft uitgevoerd. Dit met als doel om vooraf mogelijke attentiepunten te signaleren.

Meer informatie over de werkzaamheden van de unit FTA staat in het [jaarverslag van het dekenberaad](#).

WET TER VOORKOMING VAN WITWASSEN EN FINANCIEREN VAN TERRORISME

Een beperkt aantal diensten dat een advocaat verleent valt onder de reikwijdte van de [Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme \(Wwft\)](#). Per 1 januari 2015 zijn de lokale dekens toezichthouder op de naleving van de Wwft.

Kenniscentrum Wwft

Kennis over de Wwft is van groot belang voor een correcte naleving van de Wwft door advocaten. Om die reden heeft het dekenberaad een kenniscentrum Wwft in het leven geroepen. Dit kenniscentrum is gevestigd bij het bureau van de orde van advocaten Den Haag en is bereikbaar via 070 - 416 61 29 en wwft@advocatenorde.nl. Medewerkers van de afdeling Toezicht fungeren als achtervang voor het kenniscentrum Wwft.

Wwft-cursussen

Medewerkers van de afdeling Toezicht hebben in 2015 een aantal Wwft-cursussen verzorgd voor dekens en de lokale bureaus. Ook zijn op verzoek van lokale orden cursussen verzorgd voor advocaten uit de arrondissementen Noord-Holland, Limburg, Oost-Brabant en Zeeland-West-Brabant.

Vierde Anti-witwasrichtlijn

Op 26 juni 2015 is de Vierde EU Anti-witwasrichtlijn definitief vastgesteld. Inmiddels heeft het kabinet het traject ingezet om deze richtlijn te implementeren in de Wwft. De deadline hiervoor is 26 juni 2017. In dit kader neemt de NOvA deel aan de consultatiegesprekken die het Ministerie van Financiën organiseert.

COLLEGE VAN TOEZICHT

Met ingang van 1 januari 2015 is het [college van toezicht](#) (CvT) opgericht. Het college van toezicht heeft als taak toe te zien op de werking van het toezicht en de klachtbehandeling door de lokale dekens.

Het college van toezicht bestaat uit de [algemeen deken en twee leden](#) die worden benoemd bij Koninklijk Besluit. De algemeen deken is van rechtswege lid en tevens [voorzitter van het college van toezicht](#). Het college van toezicht wordt ondersteund door een eigen secretariaat. De kosten van dit college van toezicht komen voor rekening van de NOvA.

Meer informatie over de werkzaamheden van het college van toezicht vindt u in het [jaarverslag 2015 van het CvT](#).

8

TUCHTRECHT

- ONDERSTEUNING TUCHTRECHTSPRAAK
- TUCHTRECHTSPRAAK EN DEKENAPPEL
- PUBLICATIE GESCHORSTE EN GESCHRAPTE ADVOCATEN
- KOSTENVEROORDELINGEN

ONDERSTEUNING TUCHTRECHTSPRAAK

Met de oprichting op 1 juni 2015 van de Stichting Ondersteuning Tucht-rechtspraak (SOTA) heeft de nieuwe opzet voor de ondersteuning van de tuchtrechtspraak zijn beslag gekregen. Binnen de stichting zijn de griffies ondergebracht van de vier [raden van discipline](#) en het [hof van discipline](#). De griffiers en de secretariële medewerkers zijn in dienst van de SOTA, die de ondersteuning faciliteert van de diverse tuchtcolleges. De SOTA wordt bestuurd door de voorzitters van de tuchtcolleges en de portefeuillehouder financiën uit de algemene raad. De NOvA draagt zorg voor de bekostiging van de SOTA.

Door deze nieuwe opzet is het nu mogelijk om door intern overleg en digitale ondersteuning van het werkproces de kwaliteit en uniformiteit van het werk van de tuchtrechters te verhogen. Ook piekbelasting van de raden van discipline kan zo over de beschikbare griffiers worden verdeeld. Het onderbrengen van het griffierswerk in een zelfstandige stichting draagt bij aan de onafhankelijkheid van de tuchtrechtspraak. Door een efficiëntere inzet van de beschikbare financiële middelen maakt dit tevens de bekostiging ervan beheersbaar.

TUCHTRECHTSPRAAK EN DEKENAPPEL

Waar de tuchtrechtspraak aan onafhankelijke tuchtcolleges is overgelaten, volgt de NOvA nauwlettend de beslissingen van de raden en het hof van discipline. Ook in 2015 publiceerde de NOvA een selectie van deze uitspraken in de periodieke nieuwsbrief Tuchtrechtelijke Beslissingen, bestemd voor deken, leden van de raden van de orde en medewerkers van de lokale ordes. Tevens is een verdere aanzet gegeven voor het Kenniscentrum Tucht-recht. Onder anderen deken en stafjuristen van de lokale ordes kunnen met vragen op het gebied van gedrags- en tuchtprocesrecht contact opnemen met de NOvA. Inmiddels wordt de vraagbaakfunctie dagelijks benut.

In het afgelopen jaar heeft de algemeen deken gebruikgemaakt van zijn bevoegdheid om tegen een beslissing van de raad van discipline hoger beroep in te stellen. Bijvoorbeeld als bij de eerste aanleg betrokken partijen niet kunnen of willen appelleren, terwijl het toch van belang is dat het hof van discipline zich over de beslissing kan uitspreken. Het hof heeft in drie ingestelde dekenappellen uitspraak gedaan. In [twee gevallen](#) is de betrokken advocaat van het tableau geschrapt. In het [derde geval](#) ging het om de vraag of het structureel niet-innen van de eigen bijdrage voor toevoegingen tuchtrechtelijk laakbaar is. Het hof heeft daartoe geen aanwijzingen gevonden in de geldende regelgeving.

PUBLICATIE GESCHORSTE EN GESCHRAPTE ADVOCATEN

De NOvA heeft in december 2015 voor de eerste keer een [lijst gepubliceerd](#) met advocaten die door de tuchtrechter onherroepelijk zijn geschrapt of onvoorwaardelijk zijn geschorst. De NOvA voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting uit de Advocatenwet ([artikel 8b](#)). Op de lijst staan uitsluitend advocaten die na 1 januari 2015 onvoorwaardelijk zijn geschorst of onherroepelijk zijn geschrapt op basis van de Advocatenwet van na 1 januari 2015. Een uitgebreidere toelichting is te vinden op de [website van de NOvA](#).

KOSTENVEROORDELINGEN

Het tuchtprocesrecht is door de wijziging van de Advocatenwet als gevolg van de [Wet positie en toezicht advocatuur](#) met ingang van 1 januari 2015 op verschillende punten aangepast. Zo heeft de voorzitter van de raad van discipline een sterke regierol gekregen en is voor klagers een griffierecht van 50 euro ingevoerd. Daarnaast is het instrumentarium van de tuchtrechter uitgebreid. De raad van discipline kan nu ook een tuchtrechtelijke boete opleggen tot een maximum van 20.250 euro. Ook kan de raad van discipline als bijzondere voorwaarde bepalen dat de advocaat eventuele schade aan de klager vergoedt tot ten hoogste 5.000 euro. De tuchtrechtelijke boete en de schadevergoeding komen ten goede aan respectievelijk de Staat der Nederlanden en de klager.

De tuchtrechter heeft op grond van het nieuwe [artikel 48, zesde lid, van de Advocatenwet](#) nu ook de bevoegdheid om de Nederlandse orde van advocaten te compenseren in de kosten die verband houden met de behandeling van de tuchtzaak. In 2015 heeft de raad van discipline de eerste kostenveroordelingen uitgesproken, die in de meeste gevallen zijn begroot op 1.000 euro. Deze kostenveroordeling komt toe aan de Nederlandse orde van advocaten, die zo nodig ook de incasso op zich zal nemen. In het licht van het [Wetsvoorstel doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen](#) kan hiermee enigszins tegemoet worden gekomen aan de financiële inspanningen die de NOvA doet om de tuchtrechtspraak binnen de advocatuur op adequate wijze te laten functioneren.

9

JURIDISCHE
AANGELEGENHEDEN

- BESTUURSRECHTELIJKE BESLUITEN
- BEZWAAR EN ADMINISTRATIEF BEROEP
- CIJFERS BEZWAAR EN BEROEP
- CIVIELE ZAKEN
- VEEGVERORDENING EN VEEGREGLING 2015

BESTUURSRECHTELIJKE BESLUITEN

De algemene raad heeft onder andere de taak bestuursrechtelijke besluiten te nemen. Voorbeelden hiervan zijn de ontheffingen vanwege kantoorhouden buiten Nederland en vanwege detachering ([artikel 12 Advocatenwet](#)). Een ander voorbeeld is de financiële bijdrage, die voor alle advocaten geldt ter dekking van de te maken kosten ([artikel 32 Advocatenwet](#)). Ook de vrijstelling voor het onderwijs of een toets in de beroepsopleiding advocaten ([artikel 3.18](#) respectievelijk [artikel 3.20 Verordening op de advocatuur](#)) behoort hiertoe. De meeste beschikkingen worden verleend op basis van een wettelijke taakopdracht.

PRIMAIRE BESTUURSRECHTELIJKE BESLUITEN VAN DE ALGEMENE RAAD IN 2015

	Aantal
Financiële bijdrage 2015	17.301
Vrijstelling onderwijs of toets	20
Detachering	137
Kantoorhouden buiten Nederland	88
Afgenomen (her)examens	14
Afgenomen (her)proeven van bekwaamheid	11
TOTAAL	17.571

BEZWAAR EN ADMINISTRATIEF BEROEP

De Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op veel bestuursrechtelijke besluiten van de algemene raad. Hierdoor staat meestal bezwaar en beroep open tegen beschikkingen. Het betreft bijvoorbeeld bezwaren tegen de afwijzing van een verzoek om vrijstelling of ontheffing wegens kantoorhouden in het buitenland.

De meeste bezwaren waren echter gericht tegen de financiële bijdrage 2015. Dit is overigens het gevolg van de keuze om alle advocaten (behalve stagiaires) in te delen in categorie 1 (hoge bedrag). Advocaten konden vervolgens in de bezwaarfase aantonen dat zij voldeden aan de voorwaarden voor categorie 2 (lage bedrag). Veel van die bezwaren zijn om die reden gegrond verklaard. Reden van deze benadering is dat in het verleden veel advocaten zich ten onrechte in categorie 2 lieten indelen. Een jaarlijkse controle blijkt helaas nodig.

Het curatorium treedt niet langer op, als gevolg van de [Wet positie en toezicht advocatuur](#). Het curatorium heeft in 2015 uitsluitend beroepen behandeld vanwege overgangsrecht.

CIJFERS BEZWAAR & BEROEP IN 2015

Bezwaar

gegrond	1
ongeground	3
niet-ontvankelijk	1
ingetrokken	2
overig	3

AANTAL: **10****Curatorium**

gegrond	13
ongeground	20
niet-ontvankelijk	3
ingetrokken	3
overig	0

AANTAL **39****Bezwaar financiële bijdrage 2015**

gegrond	740
ongeground	109
niet-ontvankelijk	32
ingetrokken	17
overig	27

AANTAL **925****Beroep rechtbank**

gegrond	2
ongeground	4
niet-ontvankelijk	2
ingetrokken	8
overig	6

AANTAL **22****Administratief beroep AR**

gegrond	1
ongeground	1
niet-ontvankelijk	1
ingetrokken	3
overig	0

AANTAL **6****Hoger beroep ABRvS**

gegrond	0
ongeground	1
niet-ontvankelijk	0
ingetrokken	0
overig	0

AANTAL **1**

CIVIELE ZAKEN

Naast bestuursrechtelijke zaken behandelt de Nederlandse orde van advocaten als rechtspersoon ook civiele zaken. Dit betreft bijvoorbeeld zaken bij de burgerlijke rechter waarin de NOvA wordt gedaagd, of als advocaten de financiële bijdrage of cursus- of examengelden niet hebben voldaan.

Daarnaast beantwoordt de NOvA vragen van de orden van advocaten in de arrondissementen. De NOvA geeft geen juridisch advies aan cliënten van advocaten.

VEEGVERORDENING EN VEEGREGELING 2015

De algemene raad heeft vanaf de inwerkingtreding van de [Verordening op de advocatuur](#) en de [Regeling op de advocatuur](#) de werking daarvan in de praktijk gemonitord. Dit heeft geresulteerd in de [Veegverordening 2015](#) en de [Veegregeling 2015](#).

De raad van advies en het dekenberaad zijn gevraagd te adviseren over het voorstel Veegverordening 2015. De raad van advies heeft aangegeven geen aanleiding te zien tot advisering. Het dekenberaad heeft het voorstel beoordeeld op uitvoering en handhaafbaarheid. Over het voorstel zijn geen opmerkingen gemaakt. Ook is de adviescommissie regelgeving om advies gevraagd.

De belangrijkste wijzigingen via de Veegverordening 2015 betreffen de contractpartij van de overeenkomst inzake de beroepsopleiding advocaten. Daarmee is ook de incasso van het cursus- en examengeld overgegaan op de uitvoeringsorganisatie. Verder is de toelating tot de beroepsopleiding advocaten bij niet-betaling van het cursus- en examengeld aangepast. Bovendien is [artikel 3.20 van de Verordening op de advocatuur](#) verduidelijkt, door de omzetting van de hardheidsclausule naar een vrijstelling.

Bij de opleidingsverplichting van advocaten is [artikel 4.4, zesde lid, van de Verordening op de advocatuur](#) toegevoegd. Hiermee is duidelijk dat het aantonen van behaalde opleidingspunten dient te geschieden aan de hand van adequate bewijsstukken. Wat deze bewijsstukken zijn, is toegevoegd in de toelichting.

Daarnaast is in artikel [6.29 van de Verordening op de advocatuur](#) verduidelijkt dat een separate forumkeuze moet worden opgenomen in de overeenkomst van opdracht. Die verplichting stond eerst in het nu vervallen artikel 6.28, tweede lid, onderdeel h (forumkeuze in kantoorklachtenreglement).

Via de Veegregeling 2015 zijn enkele tekstuele wijzigingen aangebracht in de Regeling op de advocatuur. Verder is de regeling aangepast op de praktijk van de Stichting Ondersteuning Tuchtrechtspraak Advocatuur. Ook is verduidelijkt welke eisen worden gesteld aan interview in [artikel 14 van de Regeling op de advocatuur](#).

10

BESTUURLIJKE ORGANISATIE

- ALGEMENE RAAD
- COLLEGE VAN AFGEVAARDIGDEN
- BUREAU VAN DE NOvA
- STRATEGIE
- RAAD VAN ADVIES

ALGEMENE RAAD

De **algemene raad** (AR) staat aan het hoofd van de NOvA en vertegenwoordigt de Nederlandse advocaten overal waar daartoe aanleiding bestaat, ook indien het belang van de NOvA daarbij niet rechtstreeks betrokken is. De AR heeft in 2015 op vele fronten de belangen van de advocatuur gediend. Zo maakte de algemene raad zich sterk voor een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand en stond de verdere inrichting van kwaliteitstoetsen hoog op de agenda. Verder nam de AR onder meer een ferm standpunt in tegen het afluisteren van advocaten door inlichtingen- en veiligheidsdiensten en kwam de raad met onderbouwde voorstellen voor de herziening van het Wetboek van Strafvordering.

In 2015 heeft de AR achttien keer vergaderd. Deze vergaderingen worden voorbereid door het bureau van de NOvA. Naast ontwikkelingen in binnen- en buitenland spreekt de AR over beleidsvoornemens en conceptregelgeving, ter voorbereiding op de besluitvorming in het college van afgevaardigden. Ook verlopen benoemingen via de vergaderingen van de AR. Via de besluit- en beleidsvorming geeft de AR invulling aan zijn wettelijke taak om een behoorlijke praktijkvorming door advocaten te bevorderen, toe te zien op de naleving van plichten door advocaten en op te komen voor de belangen van advocaten.

Samen met de medewerkers van het bureau van de NOvA onderhouden de leden van de AR veel contacten met de organisaties binnen het justitiedomein zoals het Openbaar Ministerie, het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de Raad voor de rechtspraak, de Raad voor Rechtsbijstand, de Nederlandse

Vereniging voor Rechtspraak, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants, de Dienst Justitiële Inrichtingen en het Landelijk Dienstencentrum voor de Rechtspraak.

Op internationaal niveau onderhouden leden van de AR waardevolle contacten met de International Bar Association (IBA) en de Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE).

In 2015 bestond de algemene raad uit de volgende leden:

Walter Hendriksen	- algemeen deken
Bart van Tongeren	- waarnemend deken
Hans Vogels	- portefeuilles regelgeving en Europese aangelegenheden
Bert Fibbe	- portefeuille strafrecht
Bernard de Leest	- portefeuille gefinancierde rechtsbijstand
Marjan van der List	- portefeuille opleidingen (afgetreden per 1 oktober 2015)
Ruben Alderse Baas	- portefeuille opleidingen (aangetreden per 1 mei 2015)
Aai Schaberg	- portefeuilles opleidingen en mediation (aangetreden per 1 september 2015)
Leonard Böhmer	- portefeuilles kwaliteit en communicatie (aangetreden per 1 september 2015)

COLLEGE VAN AFGEVAARDIGDEN

Het college van afgevaardigden stelt verordeningen vast die verbindend zijn voor alle advocaten in Nederland, bezoekende advocaten, praktijkrechtspersonen en samenwerkingsverbanden. Ook neemt het college besluiten die bij wet of verordening zijn opgedragen en verkiest onder andere de leden van de algemene raad, diverse commissies en de leden-advocaten in de raden van discipline en het hof van discipline. Het voltallige college telt 56 leden en is in 2015 vier keer formeel in vergadering bijeengekomen. Elke fractie organiseert daarvoor voorbereidende vergaderingen.

BUREAU VAN DE NOvA

Het bureau van de NOvA (54 fte) wordt aangestuurd door de algemeen secretaris en directeur Raffi van den Berg. Met enthousiasme en een groot hart voor de publieke zaak zetten de medewerkers zich in voor de belangrijke rol die de advocatuur en de advocaat in de samenleving inneemt. Elke dag werken zij aan het in stand houden of creëren van belangrijke randvoorwaarden voor een kwalitatief goede praktijkuitoefening van elke advocaat: een onafhankelijke positie, vertrouwelijkheid van gegevensuitwisseling tussen cliënt en advocaat, geloofwaardig en effectief toezicht, adequate organisatie van tuchtrechtspraak, betrouwbare digitale procesomgeving en echt toegankelijke toegang tot de rechter.

STRATEGIE

Het in 2014 opgestelde strategische document, met een horizon van drie jaar, was voor een belangrijk deel leidend bij de verdere beleidsontwikkeling in 2015. In het strategiedocument zijn vier strategische deelgebieden bepaald:

Rechtsstatelijkheid: de wijze waarop invulling wordt gegeven aan grondrechten. Hieronder vallen onder meer: wetgevingsadvisering, doorlichting van verkiezingsprogramma's, wetenschap, actuele thema's zoals gefinancierde rechtsbijstand, geheimhouding en verschoningsrecht. Een specifiek voorbeeld op dit onderdeel in 2015 is de oprichting van de adviescommissie rechtsstatelijkheid.

Kwaliteit, opleiding en toezicht: de NOvA heeft de wettelijke taak en opdracht om de kwaliteit van de advocatuur te bewaken en te bevorderen. Dit doet de NOvA onder meer door: algemene kwaliteitsbevordering, (beroeps) opleiding en toezicht, de inrichting van het nieuwe toezichtstelsel met de focus op slimmer toezicht en betere verantwoording. Dit noodzaakt de NOvA tot een herinrichting van de organisatie, zowel op landelijk als lokaal niveau. Specifieke voorbeelden in 2015 op dit onderdeel zijn de tussenevaluatie van de beroepsopleiding en de verdere professionalisering van het landelijk bureau.

Belangenbehartiging: de NOvA heeft als wettelijke taak de overkoepelende belangenbehartiging van alle advocaten. De NOvA richt zich tot en met 2016 specifiek op het imago van de advocatuur en op innovatie. In 2015 heeft geen jaarcongres plaatsgevonden, maar is ingezet op bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen. Ook is het Innovatieplatform gelanceerd, wat heeft geresulteerd in twee bijeenkomsten. Verder is een vervolg gegeven aan de doorlichtingsoperatie uit 2014. De doorlichting van de verordening heeft in januari 2015 geresulteerd in de [Verordening op de advocatuur](#). Dit was in beginsel een beleidsarme exercitie. Uit die consultatie bleken ook voorstellen vanuit de balie te komen die meer inhoudelijke aandacht vroegen. Een veelgehoorde verzuchting betrof de regeling rondom de derdengelden. Naar aanleiding hiervan vond in 2015 een enquête plaats en is in december 2015 het CvA over de uitkomsten daarvan geïnformeerd.

'NOvA op orde': om alle activiteiten van de NOvA goed en efficiënt uit te voeren is een deskundige en professionele organisatie van het bureau cruciaal. Met de nieuwe Advocatenwet zijn er extra bureautaken bijgekomen zoals het bijhouden van de lijst met geschorste en geschrapte advocaten. Verder is in 2015 de communicatie versterkt en is ingezet op het zo flexibel mogelijk faciliteren van de lokale orden bij hun nieuwe toezichttaken.

RAAD VAN ADVIES

Bart van Tongeren, waarnemend deken in 2015:

“Verlaging van de financiële bijdrage in 2016”

In 2015 heeft de NOvA, mede door beheersing van de kosten, een positief resultaat op de balans gerealiseerd. Bart van Tongeren, waarnemend deken in 2015: “Dat leidt ertoe dat we de financiële bijdrage in 2016 kunnen verlagen.”

De raad van advies heeft in 2015 vijf keer vergaderd. Kwaliteit van de advocatuur was voor de raad een belangrijk thema. Zo is onder andere een notitie opgesteld over de invulling van de plicht van advocatenkantoren tot uitvoering van kwaliteitstoetsing (op grond van artikel 26 Advocatenwet). Hierin bepleitte de raad nader onderzoek te doen naar het inbedden van kwaliteitsbevordering in bestaande structuren. Tevens adviseerde de raad om na te gaan hoeveel ruimte de minister in artikel 26 ziet om af te wijken van de tot dan toe besproken opzet van kwaliteitstoetsing door middel van peer review.

De raad van advies bestaat uit:

mr. Th. C. de Graaf - voorzitter

prof. mr. dr. M. Hildebrandt

drs. P.B. Mensing

mr. J.F. Rense

drs. S.J. Stuiveling

mr. drs. A.R.J. Croiset van Uchelen

Meer informatie over alle besproken onderwerpen en de volledige tekst van de notitie over de kwaliteitstoetsing staan in het

[jaarverslag 2015 van de raad van advies](#).

ANCIERDE RECHTSBIJSTAND APL
SIE KEI INNOVATIE
AM NIEUWE ADVOCATENWET
SEL JAARVERSLAG 2015 BE
AS KWALITEITSTOET
ECHT
ERNISERING WETBOEK VAN STRAFVOP
RIF RFRNPSNPI FID

Colofon

Redactie en eindredactie
Nederlandse orde van advocaten

Ontwerp
X11 Creatie, Danny de Neef, Rijswijk

Fotografie
Gerhard van Roon, Den Haag